LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	12.00$
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 25 • • • • • Ozone Park 17, N. Y. Penkt., kovo (March) 29, 1963 • • • • • METAI 52-ji

KRIŠLAI

KRISLAI
Tikimės to paties ir šiaurėje
Jų šūkis: "Nieko Lietuvai!"
"Dainos festivalis"
Septyni išsigandę vyrai.
"Lenino pranašystė"
Komunistų vadas pas studentus
Svarbiausias šimtmečio įvykis?!
Apie karo kriminalistus

Rašo A. Bimba

Jau išaušo pavasaris. Pulkais šiauriečiai pradės grįžti iš šiltosios Floridos. Ten jie per žiemą gyvendami gražiai darbavosi spaudos ir organizacijų išlaikymo reikalais. Tikimės, kad per vasarą čia jie taip pat gerai darbuosis. O darbuotis reikia, jeigu norime pažanguji lietuvių judėjimą išlaikyti reikalingoje aukštumoje.

Sveikinu sugrįžtančius draugus. Pasimatysime piknikuose ir išvykose!

Štai ir vėl jų "patriotizmo" viebus pavyzdys. Chicagoje miręs dr. Vincentas Šimkus paliko $100,000 savo broliams Anicetui ir Stanislovui, kurie gyvena Lietuvoje.

Tiesiog pasiuto buržuaziniai nacionalistai. Jie sušilę darbuojasi, kad nė vienas doleris to įžymaus gydytojo palikimo nepatektų jo broliams Lietuvoje. Ir tai nebe pirmas toks atsitikimas.

Tų piktų sutvėrimų šiandien šūkis yra: "Absoliutiškai nieko Lietuvai ir joje gyvenantiems žmonėms!"

Jokia kita tautinė grupė tokių išsigimėlių neturi.

Viskas rodo, kad ruošiamas "Dainos festivalis" Usteryje gegužės 19 dieną bus labai gražus. Dalyvaus net keturi chorai, jų tarpe ir mūsų šaunusis Aido Choras. Programos išpildyme, suprantama, pasirodys su daina mūsų gabieji solistai bei solistės.

Padėkime mūsų menininkams šį kultūrinį sąskrydį padaryti vienu iš pačių didžiausių visoje mūsų pažangaus meno istorijoje.

Skaitai žmogus pranešimus apie įvykusį mūsų prezidento Kenedžio susitikimą San Josėje su Centrinės Amerikos šeimininkais iškamšomis, taipgi prezidentais vadinamomis, ir galvoji: Ko jie taip išsigandę?

O jie išsigandę, baisiai išsigandę, tarytum sėdėtų ant parako statinės.

Išsigandę, kad tų šešių mažų valstybėlių neišbrendamame skurde gyvenančių trylika milijonų žmonelių nepasuktų kubiečių keliu.

Jie galvojo, jie tarėsi, jie planavo, kaip tuos vargšus išgelbėti iš tos "baisios nelaimės". "Nelaimėn" pateks tie vargšai, jeigu bandys iš skurdo išsigelbėti!

Abejotina, kad amžinai sektųsi mūsų doleriais ir ginklais tų šalių liaudį palaikyti tamsoje ir baisiame varge. Anksčiau ar vėliau ir juos pasieks naujojo gyvenimo idėjos!

Chicagos kunigų marijonų laikraštyje (kovo 25 d.) pirmajame puslapyje tilpo didžiulėmis raidėmis straipsnis **"Pikta Lenino pranašystė neišsipildė"**. Nors, girdi, Anglija, Prancūzija, Belgija bei Olandija kolonijų neteko, bet jose proletarinė revoliucija nejvyko.

(Tąsa 6-tam pusl.)

Ginklų gamybai JAV išleido daug pinigų

Washingtonas. — Žurnalas "U. S. News & World Report" paskelbė, kad Jungtinės Valstijos bandydamos pasigaminti naujų ginklų išleido labai daug pinigų, o tų ginklų negalėjo pasigaminti.

1961 metais buvo pradėta gaminti atominės jėgos lėktuvas. Planams ir visokiems bandymams išleido virš bilijono dolerių, o lėktuvo negalėjo pasigaminti. Panaši istorija įvyko ir su "Skybolt" raketomis, kurių pasigaminimui buvo išeikvota $353,000,000, o paskui prieita išvados, kad netikę.

"Navaho" raketa buvo pradėta gaminti dar 1957 metais. Išleista $680,000,000, bet raketa nepagaminta.

Tas pat įvyko su tankais "M-103" ir submarinais "Regulus." Tik septynių rūšių naujų ginklų pagaminimui buvo išleista virš trijų bilijonų dolerių.

Šiemet prezidentas Kenedis prašė Kongreso, kad tyrimo reikalams skirtų $14,900,000,000. W. Davis, tyrimų direktorius, sako, kad iš tos sumos tik apie du bilijonus dolerių eis kitiems reikalams, kaip apsiginklavimui.

"Bus galas liaudies priešams,"—Kuba

Havana. — Kubos savisaugos jėgos sunaikindamos tris grupes priešų Matanzo provincijoj sudavė jiems smūgį. Vieną iš tų grupių vadovavo JAV užsienio žvalgybos agentas, o dvi—kubiečiai liaudies priešai — Luis Leon, pasivadinęs "Leoncito." ir E. Garcia Mirabal, kuris vadinosi "Roco."

Kubos jėgos priešus susekė po to, kai jie nužudė žemdirbio dvi mergaites — vieną 10, o antrą 12 metų amžiaus.

Sunaikinant grupes liaudiečiai nukovė 36 priešus, o kitus suėmė. Pas juos rado daug ginklų, amunicijos ir JAV dolerių.

VENGRIJA PASKELBĖ AMNESTIJĄ

Budapeštas. — Proga 18-kos metų sukakties, nuo Vengrijos išlaisvinimo iš hitlerininkų pavergimo, vyriausybė paskelbė politiniams kaliniams amnestiją.

Tarp paliuosuotų yra 20 žymių politinių kalinių. Bet valdžia nesuteikė amnestijos kardinolui J. Mandzenty, kuris 1956 metais dalyvavo kontrrevoliucijoje ir nuo to laiko sėdi pasislėpęs Jungtinių Valstijų ambasadoje.

VAKARŲ VOKIEČIAI UŽSTOJA NACIUS

Bona. — Vakarų Vokietija protestuoja prieš Italijos pagamintus filmus, kuriuose parodoma hitlerininkų žiaurumai. Vokiečiai ketina sulaikyti italų filmus "Keturios dienos Neapolio mieste," "Nusmerkti" ir kitus. Viename iš filmų parodo, kaip hitlerininkas dūrė šautuvo buože merginai į veidą.

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų valdžia reikalauja Pietų Korėjos militaristų, kad jie baigtų diktatūrą, o įsteigtų konstitucinę vyriausybę.

JAV, Brazilija ir taikos kongresas

Washingtonas. — Jungtinės Valstijos sutiko duoti Brazilijai ekonominės ir finansinės pagalbos. Tuojau duos $84,000,000 paskolą ant 40 metų, už kurią Brazilija per 10 metų neturės mokėti nuošimčių.

Vėliau Brazilija gaus daugiau paskolos iš JAV kontroliuojamų bankų, jeigu nesusidarys tam tikrų kliūčių. Jungtinės Valstijos planuoja duoti Brazilijai ir atliekamų kviečių.

Derybose svarbią rolę vaidino ir taikos kongresas, kuris vyksta Brazilijoje.

TŪKSTANČIAI JAPONŲ PROTESTAVO

Tokio. — Sasebo ir Nagasaki prieplaukose tūkstančiai japonų protestavo prieš Jungtinių Valstijų atominių submarinų atplaukimą. Japonijos vyriausybė ir JAV karo laivyno komanda bando Sasebo prieplauką paversti į nuolatinę JAV atominių submarinų bazę.

LĖKTUVAIS IŠ KUBOS Į MASKVĄ

Havana. — Didžiausi pasaulyje Tarybų Sąjungos "TU-114" lėktuvai be sustojimo skraido iš Maskovs į Havaną ir atgal. Kelionė yra 6.800 mylių.

"TU-114" gali vežti net iki 220 keleivių, bet ilgoje kelionėje tarp Maskvos ir Kubos veža tik po 50.

NORVEGŲ PROTESTAS

Oslo. — Kada iš Jungtinių Valstijų sugrįžo Norvegijos Užsienio ministras Longe, tai liaudis suruošė demonstraciją prieš apsiginklavimą. Demonstracijoje daugiausia dalyvavo studentų ir šiaip jaunimo.

Paryžius. — Rašytojas Jean Bruce, 42 metų amžiaus, užsimušė, kada jo automobilis įvažiavo į sunkvežimį. Spedometras rodo, kad jis važiavo 120 mylių greičiu per valandą.

Brazilijoje vyksta taikos gynėjų pasaulinis kongresas

Niteroi. — Antradienį, kovo 26 dieną, čia atsidarė pasaulinis taikos gynėjų kongresas. Dalyvauja iš 78 šalių 1,600 delegatų. Tarybų Sąjungos delegacijos pirmininke yra Vanda Vasilevskaja. Dalyvauja ir kosmonautai Andrejus Nikolajevas ir Povilas Popovičius. Atvyko skaitlinga delegacija iš Kinijos. Daug delegatų pribuvo iš Afrikos, Azijos ir Europos. Skaitlingai dalyvauja Lotynų Amerikos liaudis, kuri iškėlė obalsius: **"Rankas šalin nuo Kubos... Šalin jankių imperializmą.... Tegul gyvuoja pasaulyje laisvė ir taika!"**

Jungtiniu Valstijų ambasadorius dėjo pastangų, kad Brazilija neleistų kongresui susirinkti. Bet Brazilijos prezidentas Joao Goulartas pareiškė, kad kongresas gali susirinkti, nes jo laikymas neprieštarauja Brazilios įstatymams. Už leidimą kongreso pasisakė ir Brazilijos užsienio ministras H. Lima.

Kongresas turėjo atsidaryti Rio de Janeiro mieste, bet reakcinis gubernatorius Lecerda neleido. Todėl jis atsidarė Niteroi miestelyje, Rio de Janeiro priemiestyje. Kongreso šaukimo pirmininkas generolas Luis Ganzaka de Oliveira teismo keliu bando išgauti leidimą Rio de Janeiro mieste laikyti kongresą.

Generolas Luis Gonzaga de Oliveira kaltina Jungtines Valstijas, kad jos kišasi į Brazilijos vidaus reikalus.

Į kongresą buvo užkviesta virš 400 žymių pasaulinių mokslininkų. Daugumą jų atvyko. Anglų mokslininkas Bertrandas Russellis prisiuntė sveikinimą ir apgailestavimą, kad iš priežasties jo sveikatos stovio negali dalyvauti.

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų Valstybės departamentas labai susirūpono įvykstančiu taikos kongresu Brazilijoje. Buvo viskas daryta, kad Brazilija neleistu taikos kongresui susirinkti. Numatoma, kad taikos kongrese bus atsakyta į Centrinės Amerikos prezidentų San Josės deklaraciją.

New Yorkas. — Čia vra buvęs Brazilijos prezidentas Juscolino Kubitschekas ir sako, kad Brazilija negalėjo neleisti taikos kongresui susirinkti, nes tai būtų prieštaravimas jos laisvėms. Jis neigiamai atsiliepė i pastangas tų, kurie siekė, kad Brazilijoje nebūtų leista taikos šalininkams susirinkti.

Niteroi. — Taikos kongresas atsidarė viename iš didžiųjų teatrų. Viduje ir lauko pusėje buvo paskleista tūkstančiai lapelių, reikalaujančių JAV nesikišti į Kubos ir kitų Amerikos šalių vidaus reikalus.

Vėliausios žinios

Masskva. — Tarybų Sąjunga pareiškė, kad už Kubos pabėgėlių piratiškus užpuolimus ant TSRS prekybo laivų Kuboje pilną atsakomybę ima Jungtinės Valstijos.

TSRS sako, kad jeigu JAV nesuvaldys piratų, tai bus labai blogi rezultatai ir už tai jos imsis atsakomybę.

Paryžius. — 350,000 geležinkeliečiu rengiasi paskelbti simpatijos streiką streikuojantiems angliakasiams.

Lisabonas.—Sakoma, kad buvęs Prancūzijos premjeras Bidaultas atvyko į Portugaliją ir tęs kovą prieš Prancūzijos valdžią.

Havana. — Kubos vyriausybė išvaro 20 misionierių, daugumoje Jungtinių Valstijų, už priešliaudišką veikimą.

Brasilia.—Brazilijos studentai protestavo prieš persekiojimą studentų Perų respublikoje.

Jakarta. — Čionai lankėsi maršalas Radionas Malinovskis, TSRS Gynybos ministras.

Paryžius. — A. Stevensonas kalbėjo NATO viršininkų susirinkime. Tarp kitko, jis sakė, akd Jungtinės Valstijos gins Vakarų Europą, kaip ir savo teritoriją. Bet, kaip žinia, niekas tos Euroops nesirengia pulti.

Washingtonas. — JAV prezidentas Kenedis nepasitenkinęs, kad Kongreso nariai vilkina įplaukų taksų numušimą. Kenedis sako, kad jeigu greitai nebus priimtas naujas taksų planas, tai mūsų šalyje nedarbas žymiai padidės.

Rio de Janeiro. — Policija reakcinio gubernatoriaus Lacerdos areštavo eilę delegatu, kada jie atvyko iš kitų šalių į šio miesto orlaukį.

Washingtonas. — Senatorius H. H. Humphrey sako, kad po generolo L. Clay tyrimų JAV sumažins užsienio valstybėms paramą.

Carlisle, Pa. — Pulkininkas John Eisenhoweris, sūnus buvusio JAV prezidento, pasitraukė iš militarinės tarnybos.

Tūkstančiai žmonių demonstravo

Londonas. — Antradienį, kovo 26 d., tūkstančiai anglų bedarbių ir jų šeimų narių demonstravo prie parlamento rūmų. Demonstrantai šaukė: "Šalin torių valdžią... Mes norime darbo!"

Kada jų delegacija bandė įeiti į parlamento rūmus, tai apie 500 policininnkų, daugumoje raitų, puolė išvaikyti demonstraciją. Įvyko susirėmimas. Demonstrantai šaukė: "Gestapo!.. Fašistai!," besigindami nuo policiijos. Buvo sužeistų, virš dešimt žmonių policija areštavo.

Po to demonstrantai susirinko Parlamento aikštėje ir laikė susirinkimą. Kalbėtojai sakė, kad reikia veikti ir išmesti torių valdžią. Dabar Anglijoje yra virš 800,000 bedarbių, tai daugiausia po 1947 metų.

Tuo metu, kada bedarbiai masiniai demonstravo, tai parlamtnte Macmillano valdžia pateikė planus dar didesniam Anglijos ir NATO apsiginklavimui.

Londonas.—Jau leido Anglijoje spausdinti Henry Millerio veikalą "Tropic of Cancer," kuris čionai per 30 metų buvo draudžiamas.

JAV Aukščiausiojo teismo tarimas

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų Aukščiausiasis Teismas 5 balsais prieš 4 išteisino kunigą Theodore Gibsoną, kurį Miami teismas buvo apkaltinęs ir nuteisęs šešiems mėnesiams kalėjimo.

Kunigas buvo apkaltintas už tai, akd jis atsisakė pateikti investigacijai NAACP (negrų pažangos organizaciijos) rekordus.

Už kunigo išteisinimą balsavo: Goldbergas, Warrenas, Blackas, Brennanas ir Douglas.

SAKO, NEVALGE BUVO 48 DIENAS

Whitehorse, Canada. — Po 48-ių parų iš Yukono kalnų buvo išgelbėtas lakūnas R. Flores ir JAV agrikultūros deartamento tarnautoja Helen Klaben, 21 metų amžiaus. Jų lėktuvas susikūlė vasario 4 d. Jie sako, kad tik pirmą savaitę turėjo maisto, o paskui badavo, bet abu sveiki.

VATIKANAS PRIEŠ BOKSO SPORTĄ

Roma. — Vatikano radijas atsišaukė į visus tikinčiuosius, kad jie stotų už panaikinimą bokso (kumštynių) sporto. Vatikano radijas sako, kad nėra jokio pateisinimo, kad žmonnės gėrėtųsi boksu, kuris, kai kada, baigiasi net kumštininko mirtimi.

SENI GĄSDINIMAI

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų viceprezidentas Lyndonas Johnsonas pripažįsta, kad Tarybų Sąjunga yra toliau nužengus erdvių užkariavime, kaip JAV.

Bet jis pripažindamas gąsdina ir reikalauja, kad Kongresas skirtų 5,700 milijonų dolerių erdvių užkariavimui.

Maskva. — Didelė grupė anglų studentų atvyko į Tarybų Sąjungą.

Jau atidalino dalį Jenisėjaus upės

Maskva.—Kovo 24 d. Sibire didelio sprogimo pagalba atidalino dalį Jenisėiaus upės. Dabar ta dalis plaukia cementiniu kanalu link Krasnojarsko miesto, kur irengiama didžiausia pasaulyje hidroelektrinė jėgainė, kuri bus šešių milijonų kilovatų jėgos.

Jenisėiaus upė yra viena iš didelių Sibiro upių. Ji yra 2,800 mylių ir daugybę gėlo vandens neša į Sibiro didjūrį.

"Pravda" rašo, kad įrengiamoji elektros jėgos gaminimo stotis prie Krasnojarsko— tai tik viena iš daugelio, kurias TSRS ruošia Sibire.

PARTIZANAI IR VĖL LAIMĖJO

Saigonas. — Pietų Vietnamo valdžia ir Jungtinių Valstijų karininkai buvo planavę apsupti partizanus ir sunaikinti. Jungtinių Valstijų 25 malūnsparniai nunešė partizanų užnugarin apie 3,000 parašiūtininkų, o iš priešakio juos puolė kita tiek pėstininkų. Bet partizanai surado spragą ir pasitraukė, o valdžia turėjo nuostolių apie 100 užmuštais ir sužeistais.

"POLARIS" PLAUKIA Į VIDURŽEMIO JŪRĄ

Washingtonas. — Trys Jungtinių Valstijų atominiai submarinai "Polaris" plaukia į Viduržemio jūrą. Jie pakeis JAV atomines bazes, kurios buvo Turkijoje, Graikijoje ir Italijoje. Kiekvienas "Polaris" submarinas vežasi po 16 atominių raketų, kurias gali nušauti už 1,600 mylių.

TARYBŲ SĄJUNGA IR JAV TARIASI

Washingtonas. — Tarybų Sąjungos ambasadorius Anatolijus Dobrininas lankėsi Jungtinių Valstijų Valstybės departamente ir tarėsi su Rusku vakarinio Berlyno reikalais.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year,	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months,	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

"Raudonasis dekanas pasitrauks iš pareigų

IŠ LONDONO ATEINA ŽINIŲ, kad d-ras Hewlett Johnson, Canterburio bažnyčios dekanas, balandžio mėnesį pasitrauks iš savo bažnytinių pareigų. Jam sukako jau 88 metai amžiaus.

D-ras Hewlett Johnson — retas dvasininkas, retas žmogus. Jis labai susidomėjęs socialistinėmis šalimis, ypatingai Tarybų Sąjunga. Jis ten daug kartų lankėsi, jis parašė apie Tarybų Sąjungą knygų. Viena jo knyga—"Tarybų Galybė" — išversta į lietuvių kalbą; išleido ALDLD. Tai žmogus, per metų eilę kovojęs už tai, kad tarp Didžiosios Britanijos ir Tarybų Sąjungos būtų palaikyti geri santykiai; jis kovoja už taikos žemėje išlaikymą. D-ras Johnsonas pranašauja, jog neišvengiamai Britanijoje ir kituose kapitalistiniuose kraštuose turės būti socializmas, nes kapitalizmas neša milijonams žmonių skurdą, kelia karus.

Dėl to, kad jis yra pažangus žmogus, tai daugelis jį vadina "Raudonuoju dekanu" ("Red Dean"), ir d-ras Johnsonas tam neprieštarauja. Jis sako: ir pirmoji krikščionių vėliava buvo raudona, tai ko man raudonumo bijotis!

Tai ir gerai!

Karo stovis Gvatemaloje

GVATEMALOS prezidentas Yidigoras Fuentes, vos grįžęs iš San Jose (Costa Rica) "septynių prezidentų" konferencijos, paskelbė krašte karo stovį trisdešimčiai dienų.

Kam visa tai?

Girdi, komunistai ir Fidelio Kastro šalininkai nori jo valdžią nuversti; Gvatemaloje veikiąs partizaninis judėjimas, inspiruojamas iš Kubos.

Kad liaudies judėjimas Gvatemaloje yra didelis, tai aišku. Bet koks tas judėjimas, kam? Alkani arba pusalkiai žmonės kovoja už duonos kąsnį, už gyvenimą. Niekam nėra paslaptis, kad Gvatemaloje, kaip ir daugelyje kitų Lotynų šalių, liaudyje vyrauja baisus skurdas, neįsivaizduojami sunkumai. Na, ir žmonės kovoja.

Turime atsiminti, kd Gvatemaloje buvo įsikūrusi liaudiška valdžia daug anksčiau negu Kuboje. Tuomet JAV "vaduotojai" iš Wall stryto ją nuvertė, grąžindami žiaurią buržuazinę diktatūrą.

Karo stovio paskelbimu, teroru Yidigoras Fuentes alkanų nepapenės, jų padėties nepagerins. Alkaniems žmonėms reikia duoti duonos, o ne švino; reikia duoti jiems butus, o ne kalėjimus bei koncentracijos stovyklas.

Gegužės Pirmoji šiemet

IKI GEGUŽĖS PIRMOSIOS teliko tik vienas mėnuo. Šiemet Niujorko miesto darbininkai savo tradicinę šventę minės tradicinėje vietoje—Union Skvere.

Praėjusį šeštadienį Niujorke įvyko darbininkų organizacijų atstovų konferencija pasiruošimui prie Tarptautinės darbo žmonių šventės, Gegužės Pirmosios minėjimo.

Kokius gi vyriausius obalsius šių metų Gegužės Pirmajai konferencija siūlo? Ogi štai kokius:

1. Kova už taiką.
2. Sutrumpinti darbo savaitę.
3. Nustatyti įstatymiškai algos minimumą $1.50 valandai.
4. Pilna lygybė negrams.

Gegužės Pirmoji, atsiminkime, gimė JAV 1886 metais. 1889 metais ji buvo paskelbta Tarptautine Darbo diena kovai už taikos išlaikymą ir darbininkų būklės pagerinimą.

Dr. Willard Uphaus

PRANEŠAMA, kad įžymusis žmogaus teisių gynėjas, Dr. Willard Uphaus, sutiko būti Citizens Committee for Constitutional Liberties pirmininku. Minėtas komitetas šiandien stato didžiausiu uždaviniu kovą prieš McCarrano aktą, kovą už laisvę tų žmonių ir organizacijų, kuriuos valdžia persekioja einant McCarran įstatymu.

Dr. Willard Uphaus pats gerai patyręs, ką reiškia pilietinės laisvės. 1959 metais Dr. Uphaus buvo nuteistas vieneriems metams kalėti; ir jis atsėdėjo savo bausmę New Hampshire kalėjime. Už ką jis buvo nuteistas? Už tai, kad atsisakė išdavinėti kitus. Už tai, kad atsisakė duoti valdžiai vardus ir pavardes tų žmonių, kurie dalyvavo vienoje konferencijoje, pasisakiusioje už kovą dėl pilietinių teisių.

Piliečių Komitetas konstitucinėms laisvėms ginti džiaugiasi turėdamas tokį pirmininką kaip Dr. Willard Uphaus. Džiaugiasi ir kiekvienas doras amerikietis, kad atsiranda tokių intelektualų, kurie, nepaisydami asmeninių "nemalonumų," galimų kelyje sutikti, stoja į kovą už žmogaus teises, už konstitucines laisves, už pilietines teises ir už jų gynimą!

Kas ką rašo ir sako

MARIJONAS APIE ARGENTINĄ

Į JAV atvyko iš Argentinos (iš Rosario miesto) lietuviškų marijonų zokono narys kun. J. Vilutis. Čikagos marijonų organo bendradarbis turėjo su juo pasikalbėjimą. Vilutis pasakojo apie viską, ką žino ir ko nežino. Kai buvo užklaustas apie Argentinos komunistus, tai Vilutis atsakė:

Rosario Argentinoje yra komunistų lizdas. Rinkimuose prieš metus, kai Frondizi buvo išrinktas iš prezidentūros, **mūsų parapijos ribose už nepartinį bloką,** kurį tenai visi žino kai komunistinį, balsavo apie 80%. Tiesiog iš komunistų pavojaus nejaučiame, bet komunistai daro žygių sujėjimui į vienybę su peronistais, kurių Argentinoje yra labai daug. Iš šešių milijonų balsavusių buvo trys milijonai peronistų. Vienų ir kitų tikslas yra tas pats — nuversti kariuomenės režimą.

O kaip gi Argentinoje darbo žmonės gyvena? Kun. Vilutis atsako:

Skurdas krašte nemažėja, bet auga. Darbininkas negali pragyventi iš savo darbo. Lūšnelės, kuriose gyvena darbininkai, daro pasibaisėtiną įspūdį—sienos iš skardos arba iš molio su šiaudais, asla negrįsta gryna žemė, namukas be langų, be šviesos ir be vandens.

Visa tai pasakęs, kun. Vilutis kaltina komunistus už "ramybės ardymą". Kokia gi gali būti ramybė, kada "darbininkas nebegali pragyventi iš savo darbo"? Ar tokius žmones reikia agituoti, kad būtų neramūs? Ar galima už tai kaltinti komunistus? Juk ne komunistai valdo Argentiną—ją valdo kapitalistai su kariuomenės pagalba. Marijonai ir kiti krikščionių vadovai visam tam pritaria; jie kovoja prieš komunistus, kiek bejmanydami.

Kaipgi gyvena patys marijonai? Ar jiems ten gerai? Ar gal ir jie badauja?

Ne! Kun. Vilutis atsako:

"Duodame žmonėms visokeriopą pagalbą drabužiais, valgiu, vaistais..."

Tai iš kur marijonai gali tokią pagalbą duoti kitiems, kuomet jie patys naudingo darbo nedirba? Pats Vilutis (pagal nuotrauką) atrodo buinus vyrukas. Pavalgęs, gerai nusiteikęs, gerai apsirengęs. Kokiu stebuklu jis ten taip įsikūrė?!..

Matyt, marijonus užlaiko Argentinos kapitalistai, visokie liaudies išnaudotojai. Užlaiko taip, kad jie ne tik patys sotūs, puikiai apsirengę, o dar turi ištekliaus ir kitiems trupinių numesti.

Ir kaip nesigėdija šis vyrukas kaltinti komunistus, būk jie kelią neramumus Argentinoje!..

LIETUV. PARLAMENTO DEPUTATŲ RINKIMO REZULTATAI

Kaip žinia, š. m. kovo mėnesio 17 d. įvyko Tarybų Lietuvos parlamento (Aukščiausios Tarybos) deputatų rinkimai. Kaip viskas rodo, jie buvo entuziastingi, gyvi. Balsavo 1,856,115 žmonių, arba daugiau kaip 99 procentų visų turinčių teisę balsuoti.

Kovo 21 d. Lietuvos Centrinė rinkimų rezultatams suvesti komisija paskelbė tokias žinias:

Sekmadienį, 1963 metų kovo 17 dieną, Lietuvos Tarybų Socialistinėje Respublikoje įvyko rinkimai į Lietuvos TSR šeštojo šaukimo Aukščiausiąją Tarybą.

Pasiruošimas rinkimams vyko didelio politinio ir gamybinio pakilimo aplinkybėmis, plačiai išplėtus socialistinį lenktyniavimą už sėkmingą partijos XXII suvažiavimo ir TSKP CK lapkričio plenumo (1962 metų) nutarimų įgyvendinimą, už penktųjų septynmečio metų užduočių įvykdymą pirma laiko.

Rinkimų diena tapo visaliaudine švente, liaudies susitelkimo apie Tarybų Sąjungos kompartiją demonstracija.

Rinkimams į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą buvo sudaryta 290 rinkiminių apygardų. Rinkiminėse apylinkėse balsavimas prasidėjo 6 valandą ryto ir baigėsi 12 val. nakties. Rinkimai buvo atlikti visose rinkiminėse apygardose ir vyko esant dideliam rinkėjų aktyvumui ir organizuotumui. Visos apygardų rinkiminės komisijos suvedė rinkimų rezultatus pagal kiekvieną apygardą ir balsavimo rezultatų duomenis pateikė Centrinei rinkiminei komisijai.

Apygardų rinkiminių komisijų duomenimis, bendras į rinkėjų sąrašus įtrauktas rinkėjų skaičius respublikoje buvo 1,858,920 žmonių, iš jų Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos depūtatų rinkimuose dalyvavo 1,857,321 žmogus, arba 99.91 procento.

Už kandidatus į Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą deputatus visose rinkiminėse apygardose balsavo 1,856,115 rinkėjų, arba 99.94 procento visų rinkėjų, dalyvavusių rinkimuose. Prieš kandidatus į deputatus balsavo 1,180 žmonių, arba 0.06 procento dalyvavusių balsavime rinkėjų skaičiaus.

Remiantis rinkimų į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą nuostatų 78 straipsniu, 26 biuletiniai pripažinti negaliojančiais. Tokiu būdu Tarybų Lietuvos rinkėjai vieningai balsavo už komunistų ir nepartinių liaudies bloko kandidatus. Tai yra įtikinamas partijos ir liaudies didelės vienybės, tarybinės socialistinės demokratijos triumfo įrodymas.

Centrinė rinkiminė komisija apsvarstė rinkimų rezultatų medžiagą pagal kiekvieną rinkiminę apygardą ir, remdamasi rinkimų į Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą nuostatų 36 straipsniu, įregistravo deputatus į Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą išrinkimą visose 290 rinkiminių apygardų. Visi išrinkti deputatai yra komunistų ir nepartinių liaudies bloko kandidatai.

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatų sudėtyje moterų yra 33.1 procento, nepartinių — 34.8 procento, darbininkų ir kolūkiečių, betarpiškai dirbančių gamyboje, — 54.14 procento. Į Lietuvos T. S.R. Aukščiausiąją Tarybą išrinkta 83.45 procento deputatų, kurie nebuvo pirmesnio šaukimo deputatai.

Klaidų atitaisymas

"Laisvėje", kovo 26 dieną, straipsnys tilpo po antgalviu "Prieš 500 metų Balkanų šalys sumušė Turkiją", turėjo būti **Prieš 50 metų...**

Antroje špaltoje, kur sakoma, kad "Bulgarija metė prieš turkus 40,000", turėjo būti **400,000.** Toje pat špaltoje, kur sakoma: "Liepos 10 d. Bulgarija užpuolė Rumuniją...," turėjo būti **Rumunija užpuolė Bulgariją.**

D. M. Š.

IR KARVĖS BUS SU LEMPOMIS

Londonas. — Rosenbude anglų teisėjas išteisino automobilistą, kuris užmušė karvę. Teisėjas sakė: "Karvė ėjo be šviesų". Todėl dabar tose apylinkės ūkininkai pritaiso karvėms po dvi šviesas: vieną prie kaktos tarp abiejų ragų, o antrą prie uodegos.

L. Prūseikos vardo kultūros namai Kybartuose

Vilnius, 1963. III. 17

Didžiai gerbiama miela drauge Mizariene!

Seniai berašiau Jums, tad bandau vėl. Reikalas tas, kad man išpuolė didelis džiaugsmas, kuriuo noriu pasidalinti su Jumis: Kybartų darbo žmonės iškėlė mane savo kandidatu į Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatus. Buvau jau nuvykęs pas savo rinkėjus ir turėjau progos įsitikinti, kaip kybartiečiai gerbia ir myli savo kraštietį Leoną Prūseiką. Kultūros namai, kuriame vyko susitikimas, pavadinti jo vardu, ir čia pagarbiausioj vietoj kabo didžiulis L. Prūseikos portretas. Kitas portretas antrajame aukšte, kur įruošta turtinga bibliotekka, veikia skaityklos salė — čia gražiai apipavidalintas stendas apie L. Prūseikos gyvenimą ir kovą, plati informacija apie jo raštus. Suradau porą senelių, kurie dar prisiminė jį, pasakojo apie jo jaunystę. Man buvo parodytas taip pat L. Prūseikos gimtasis kiemas, visai netoli Kybartų...

Tai štai, nei sapne neregėjau, kad teks man balotiruotis įžymiojo Amerikos pažangiųjų lietuvių veikėjo gimtinėje! Kažkodėl likimas suteikė man šį džiaugsmą. Ir ne vien džiaugsmą. Labai giliai pajutau savo pareigą ir savo atsakomybę kaip būsimasis deputatas, daviau sau žodį, jog padarysiu viską, nepagailėsiu nei jėgų, nei laiko, kad pateisinčiau kybartiečių aukštą pasitikėjimą. Tų pačių kybartiečių, iš kurių tarpo kilo ir kurių žemėj išaugo šaunusis lietuvis L. Prūseika.

Kybartai apskritai derlingi puikiais žmonėmis. Iš čia juk kilo Pr. Eidukevičius, V. Mickevičius - Kapsukas, čia gimė ir augo geležinkeliečio šeimoj įžymusis rusų dailininkas peizažistas, artimas A. Čechovo draugas, Isakas Levitanas. Galima būti įsitikinusiems, kad naujo gyvenimo sąlygomis ši įžymenybių galerija bus pratęsta.

Apie tai pagalvojau, susidūręs su kybartiečiais, ypač jaunimu. Turėjau susitikimus su vidurinės mokyklos mokytojais ir vyresniųjų klasių moksleiviais, su mokyklos-internato auklėtiniais. Auga labai gražus jaunimas, drauge Ieva. Energingas, žvalus, kupinas drąsių užmojų, santūrus ir principinis. Susitikimuose užbėrė mane įdomiausiais klausimais: apie meną, literatūrą, apie abstrakcionizmą, formalizmą, ir apie eilinius buitinius gyvenimo reikalus. Jaunimas smalsus, viską nori žinoti. Tai gerai.

Patys kybartiečiai truputį santūraus būdo, ne iš karto atveria mintis ir jausmus, prisižiūri į žmogų, sprendžia apie jį. Užtat įsižiūrėję kaip reikiant, daro- si iš karto patikimiausi draugai, dalinasi viskuo. Aprodė jie man miestą. Čia daug įdomybių. Veikia prekybos įrenginių gamykla, veikia siuvykla su keliais šimtais žmonių, pilnu tempu dirba gelžbetonio konstrukcijų gamykla. Kybartų meninės saviveiklos darbuotojai — vieni pačių geriausių Lietuvoje. Dainuoja, šoka, įtin gerai vaidina, vystosi kitas meno šakas. Šiuo metu remontuojamas kino teatras, iš paprasto daromas platusis ekranas. "Norim plačiau žiūrėti,— sako kybartiečiai,—kuo mes blogesni už sostinės Vilniaus gyventojus?" Jie, žinoma, teisūs. Lietuvoje dabar vis labiau nusitrina riba tarp sostinės ir taip vadinamos "provincijos". Išsišnekėjus kaip reikiant, parodė man ir upelį, kurį 1940 metais perbrido "tautos vadas" Antanas Smetona, bėgdamas nuo savo tautos į Adolfo Hitlerio glėbį. Na, upelis kaip upelis. Lietuvoje tokių — šimtai. Čiurlena, bėga, neša pirmuosius pavasarinius irpulius. Ir nepasigenda "tautos vado", kaip nepasigenda jo nei kybartiečiai, nei visa Lietuva, nauja, laisva, tarybinė.

Sugrįžau kupinas įspūdžių ir patrigubėjusio noro dirbti kūrybinį darbą sparčiau ir sparčiau.

O šiandien jau rinkimai. Labai graži, saulėta diena Vilniuje. Gal ir pavasaris ateis pagaliau, labai jau ilgai užgaišo kažkur pakeliui. Ir keistas dalykas: prie Kybartų, Vilkaviškio, Kapsuko sniego beveik nebėra, laukai juoduoja, kolūkiečiai mėšlą veža, o štai vakar suvažinėjau į Anykščius pas motiną — visu pakeliu, nuo Anykščių iki Vilniaus, storiausios pūsnys kėkso, pavasario dar nė garso niekur. Vilniuje, vis dėlto, šiandien jau kaitina, teška stogai ir gurgia griovelial parkų pakraščiuose. Žmonių — pilnos gatvės. Eina vieni ir su vaikais, eina ištisom šeimom, jauni ir seni. Susijaudinę ir įraudę eina tie, kuriems tik ką sukako 18 metų ir jie dabar balsuoja pirmą kartą, tuo pačiu lyg ir įžengdami į subrendusio žmogaus amžių. Nuėjome ir mes su anūku Roku, atlikom pilietinę pareigą. O namie išgirdau telefono skambėjimą. Tai skambina draugai iš rajonų. Sako, žmonės rinkimus pavertę tikra švente, daugelyje šeimų padarę miežių alaus, kaip per atlaidus ar vyskupo atvažiavimus seniau, tik nesimeldžia ir negieda, o dainuoja ir šoka, linksminasi net padai dulka. Smagu!

Rinkimų rezultatų dar nėra. Bet iš žmonių nuotaikos nesunku atspėti, kad jie bus gerai praėję, duos šviesius rezultatus.

Tuo norėčiau ir baigti. Apie Kybartus parašysiu plačiau, kai nuvyksiu ilgėlesniam laikui. Žinoma, jeigu Jums bus įdomu.

Jūsų,
Juozas Baltušis

Philadelphia, Pa.

Floridoj mirė philadephietis Juozas Vaitkus, apie 70 m. amžiaus. Jo kūnas bus parvežtas penktadienį, 29 kovo, pašarvotas Chas. Roman-Ramanausko koplyčioje, 1113 Mt. Vernon St. Laidotuvės įvyks šeštadienį, 30 kovo, 10 val. ryto, Oakland kapinėse.

Laidotuvių pareigomis rūpinasi draugai ir grb. Ramanauskas. Plačiau apie velionį bus sekančiose laidose parašyta. Šią liūdną žinią telefonu pranešė "Laisvės" Ad-cijai R. Merkis.

Worcester, Mass.

Ruošiamės prie dainų dienos

Žiema visus nuvargino. Kliudė kolonijų draugams vienų su kitais susisiekimui, kliudė net ir chorų nariams susirinkti. Bet ji jau praėjo. Dabar pavasaris, tai su nauja energija stokime prie vasaros parengimų įvykinimo.

Lietuvių Meno Sąjungos centras ir Massachusetts valstijos menininkų Antroji apskritis nutarė įvykinti Worcesteryje rytinių valstijų Dainų dieną (festivalį).

Įvyks gegužės 19 d.

Jis įvyks gegužės 19 d. Prie jo energingai rengiamės. Apskrities komitetas laikė posėdį. Dalyvavo: J. Petrus, M. Sukackienė, K. Ustupas, S. Stasiulis, O. Visockienė. Atsilankė ir menininkai veikėjai J. Smitas, Stepanauskas ir A. Walant iš Montello, O. Latvėnienė iš Hartfordo, H. Žilinskienė —vietinė. Pasigedome O. ir J. Šilkų, bet, kaip žinome, jie jau yra išvykę iš mūsų apskrities.

Iš raportų pasirodė, kad prie Dainų dienos gerai ruošiasi mūsų vietinis Aido choras, vadovybėje Jono Dirvelio. Atvyks Brooklyno Aido choras su savo kvartetu ir solistais, vadovybėje M. Stensler. Atvyks Montello Vyrų Dailės grupė, vadovybėje Al. Potsus. Bus iš Hartfordo Laisvės choras, vadovybėje gabios chorvedės Wilma Hollis. Bus solistų. Reiškia, energingai ruošiamės prie Dainų dienos. Chorai greta vietinės veiklos mokosi centro pateiktas dainas dainavimui skyrium kiekvienas ir dainavimui bendrai.

M. Sukackienė

Lawrence, Mass.

Pas mus užėjo liga gąsdinti padėtomis bombomis. Tokius gąsdinimuns gavo Lawrence, Methuen, N. Andover mokyklos. Turėjo pertraukti mokymą, mokinius išvaryti laukan ir bombų ieškoti, kurių nebuvo.

Policija suėmė tris jaunuolius, bet jie, kol kas, vis atsisako išduoti savo gaujos vadus.

Valdiška įstaiga, kuri kolektuoja įplaukų taksus, ant Lake St., kur dirba apie tūkstantį žmonių, taipgi buvo gavę tokį gąsdinimą.

J. Balažentis, kuris pasmaugė 14-kos metų merginą, jau du kartus buvo pripažintas nesveiku — netinkamu stoti teisman.

Žiema nuvargino žmones. Visi laukė ateinančio pavasario, bet pradžioje jis atėjo su sniegu.

Balandžio 7 d., 11 val. ryto, So. Bostone, Piliečių klube, įvyks apskričių komitetų posėdis. Bus daug svarbių reikalų mūsų veikimo klausimais. Būkite laiku, nes nuo 1 val. Piliečių klubas ruošia banketą, kuriame galėsime dalyvauti.

Birželio 16 d. Maple Parke įvyks apskričių metinis piknikas. Jau gavau laišką nuo Ustupo, iš Montello, kad Vyrų Dailės Grupė sutinka dalyvauti piknike ir padainuoti. Didelis jiems ačiū! Taigi visi ir visos ruoškimės dalyvauti tame piknike.

S. Penkauskas

Tel Avivas. — Sirai apšaudė Izraelio laivelį Galilėjo jūroje.

J. GRIGIŠKIS

ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Naujasis Anglijos Darbo Partijos vadovas

K. Ziliakus, Anglijos parlamento narys, kairysis darbietis, patiekė spaudai svarbių davinių apie Anglijos Darbo Partijos naująjį vadovą Haroldą Wilsoną.

Haroldas Wilsonas yra įgudęs politikas, Darbo Partijoje visada laikėsi kairesnės pozicijos. Jis Darbo Partijos valdžioje buvo prekybos ministru turėdamas tik 31 metus amžiaus.

Gimęs socialistinių pažvalgų šeimoje. Jo tėvas jau turi 80 metų amžiaus ir dar vis dalyvauja darbiečių veikime. Jaunasis Haroldukas iš pat mažų dienų buvo socialistinėje dvasioje auklėjamas. Jis matė savo gimtiniame Yorkshire rajone darbininkų kovas už geresnes darbo sąlygas ir ten stebėjo darbiečių vadovybę. Daug ko iš to jis pasimokė.

Parlamentan H. Wilsonas buvo išrinktas 1945 m. Tuoj pasirodė, kad jis yra apsukrus politikas, aštrus debatorius. Konservatoriai visuomet jo kalbos bijojo ir dabar jie linkėjo, kad dešinysis George Brown būtų išrinktas Darbo Partijos vadovu.

Wilsonas dabar pakėlė Darbo Partijos prestižą ir entuziazmą sekamiems parlamentiniams rinkimams laimėti. 1961 metais pasitraukę iš partijos penki kairieji darbiečiai parlamento nariai pareiškė norį partijon grįžti. Tūli darbo unijų vadovai, pirmiau iš partijos pašalinti dėl jų kairumo, dabar grįš partijon.

1951 m. Wilsonas ir Bewanas, nesutikdami su darbiečių valdžios siūlymu skirti didžiules militariniems reikalas sumas, pasitraukė iš kabineto. 1954 metais jis siūlė rezoliuciją prieš Vakarų Vokietijos apginklavimą. 1961 metais jis griežtai pasmerkė valdžios pasiryžimą įtraukti Angliją į "bendrąją rinką".

Kubos krizės metu Wilsonas smerkė agresingą prez. Kenedžio politiką. Šiuo metu jis pasisakė prieš Rytų ir Vakarų Vokietijoms suteikimą atominių ginklų, už vakarų susitarimą su Tar. Sąjunga nusiginklavimo ir taikos išlaikymo klausimu. Jis sako, kad rinkimus laimėjusi Darbo Partija praves pažangias reformas, darbiečių vyriausybė daugiau neparduos savo ginklų Pietų Afrikos respublikai ir Portugalijai, kurios palaiko žiaurią rasinę diskriminaciją ir kolonializmą. Naujoji valdžia remsianti Afrikos ir Azijos žmonių kovas prieš badą ir skurdą.

Haroldas Wilsonas, kaip matote, siūlo programą, naudingą Anglijos liaudžiai ir pasaulinei taikai. Bet ar jis, rinkimus laimėjęs ir premjeru patapęs, ištesės savo pažadus, tai jau kitas klausimas. Pamatysime, kas iš to visko išeis.

— — —

Kaip kas įvertina Kubos revoliuciją

Theodore Draper parašė mokykloms vadovėlį "Castro's Revolution: Myths and Realities". Dabar šiuo vadovėliu vadovaujasi ir Valstybinis departmentas savo leidiniuose, kuriais bandoma įrodyti, kad Kastro yra "Kubos revoliucijos išdavikas."

Dabar rašytojo Draperio klaidingas ryškinimas kalamas studentams ir publikai, kaip tikrovė. Ryškinama, kad Kubos revoliucija buvo beveik visų žmonių remiama tol, kol Kastro nepasuko ją į socialistinį kelią. Tada revoliucija buvusi išduota, revoliuciniai pažadai neištesėti. Tada Kastro prieš save susikėlęs daugumą kubiečių ir taipgi kitas kaimynines valstybes.

Prof. W. A. Williams parašė kritinę apybraižą "The United States, Cuba, and Castro". Rašytojas savo raštu lengvai susidoroja su Draperio aiškinimu apie Kubos revoliuciją.

Teisingai prof. Williams rašo, kad Kubos revoliucija prasidėjo 1859 metais ir ji su pertraukomis tęsėsi iki dabartinio laiko. Kubiečiai visą laiką kovojo už pilną savo krašto nepriklausomybę. Jie kariavo su ispanais okupantais, vėliau su JAV monopolistiniu kapitalu ir su jam tarnaujančiomis valdžiomis. Kai Amerikos palaikoma Batistos diktatūra buvo sunaikinta, tada revoliucija apsidirbo ir su amerikiečiais kapitalistais, kurie per 60 metų laikė Kubos liaudį vergijoje.

Williams primena 6-jo J. A.V. prezidento John Quincy Adams persergėjimą, kad Jungtinės Valstijos "gali patapti pasaulio diktatorium, bet tada nebebus savo dvasios vadovų". Šiuo metu JAV viešpačiai kaip tik ir siekiasi pasauliui diktuoti. Kiekvieną liaudišką revoliuciją jie pasitinka pasiryžimu ją sunaikinti. Šiuo metu jie atsuko visas savo kanuoles prieš revoliucinę Kubą. Tuo jie tramdo savo krašto demokratines tradicijas.

— — —

Primena pavojingą padėtį

JAV vyriausias gydytojas Luther Terry neseniai pateikė publikai sveikatos klausimu raportą, kuriame jis primena pavojingą padėtį.

Raporte jis atžymi, kad šiuo metu mes teturime vieną gydytoją tūkstančiui žmonių. Tai mažiau, kaip kitose pirmaujančiose šalyse.

Blogiausia padėtis susidaro kiek toliau nuo didesniųjų miestų—kaimiškose apygardose. Virš 3,000 apygardų (counties) teturi tik po vieną gydytoją 2,000 žmonių.

Ypač ligoninėms stoka gydytojų-chirurgų, nors jos ir gauna iš užsienio daktarų pagalbos. Bet tai nepadengia trūkumo.

Pastebėta, kad pastaraisiais 10 metų gydytojų skaičius nepakilo tiek, kiek nuolat paauga gyventojų skaičius. Vadinasi, kritiška padėtis vis darosi pavojingesnė.

— — —

"Demokratinė" Kolumbija

Pietų Amerikos respublika Kolumbija turi tokią valdžią, kuri Amerikos kapitalui ištikimai tarnauja. Todėl ji pas mus skaitoma demokratine.

Rašytojas Guzman knygoje "La Violencia en Colombia" apskaičiuoja, kad per pastaruosius 14 metų buvo išskersta virš 200,000 vyrų, moterų ir vaikų, kurie tik pareikalavo žmoniškesnio gyvenimo. Dabar ten pilni kalėjimai politinių kalinių. Komunistais krikštinami ir terorizuojami visi kovojantieji prieš skurdą ir badą. Partizanai plačiai veikia kalnuose.

Štai kokia "demokratija" mūsų valdonams geriausia.

Tarybų šalyje

Kino novelė apie Leniną

Kino novelė "Apasionata" bus sukurta "Mosfilmo" studijoje V. Lenino 93-osioms gimimo metinėms. Filmą stato režisierius J. Vyšinskis.

Filmo siužetas dokumentalus: tai Lenino ir Gorkio susitikimas J. Peškovos bute Maskvoje vieną 1920 metų spalio vakarą. Medžiaga scenarijui paimta iš Gorkio apibraižos "V. Leninas," Lenino laiškų ir Herberto Velso knygos "Rusija migloje."

Lenino paveikslą kuria Lenino premijos laureatas TSRS liaudies artistas B. Smirnovas.

"Dujinių puslaidininkių" ateitis

Tarybiniai mokslininkai sukūrė dujines radijo lempas su šaltu katodu.

Paprastose radijo lempose katodai — elektronų šaltiniai — įkaista. Šiam procesui sunaudojama elektros energija. Lempose su šaltu katodu kaitinimas nereikalingas. Įžymus tarybinis fizikas A. Jofė pavadino šias lempas "dujiniais puslaidininkiais." Jos sunaudoja tūkstančius kartų mažiau elektros energijos.

Rytdienos televizoriai

TSRS Ministrų Tarybos Valstybinis radijo elektronikos komitetas priėmė nutarimą, kuriame numatyta pagerinti televizorių kokybę.

Gaminamų televizorių tipų gausumui likviduoti artimiausiu metu bus pateiktas tvirtinti unifikuotas "Voronežo-6" tipo televizorius su 35 centimetrų įžambinės ekranu. Jo serijinė gamyba po to bus suorganizuota keliose įmonėse.

Kompleksiškai aptarnaujamas mašinų-traktorių parkas

Maskvoje įvykęs sąjunginių respublikų "Žemės ūkio tehnikos" darbuotojų pasitarimas apsvarstė naujas, tobulesnes kolūkių ir tarybinių ūkių mašinų-traktorių parko techninio aptarnavimo formas.

Puikiai techniškai paruošti mašinų-traktorių agregatai žymiai pakels darbo našumą žemės ūkyje ir žemdirbystės bei gyvulininkystės darbų mechanizavimo lygį.

Fabrikas-virtuvė kiaulių fermoje

Savotiškas fabrikas-virtuvė, apskaičiuotas 6 tūkstančiams kiaulių penėti, veikia Kijevo srities Borispolės gamybinės valdybos Iljičiaus vardo kolūkyje. Virtuvėje yra keturios linijos, kurios atskirai apdoroja koncentratus, šakniavaisius, šieno miltus ir silosą arba žaliąją masę. Fabriko-virtuvės našumas prilygsta 45 tonoms pašarų per parą.

Pavasaris Čuisko slėnyje

Čuisko slėnio kolūkiai ir tarybiniai ūkiai (Kirgizija) sulaiko drėgmę dirvoje, sėja žirnius, miežius, kviečius. Čuisko gamybinės valdybos Kalinino vardo tarybinio ūkio mechanizatoriai pradėjo sodinti runkelių sėklojus. Jie išvedė į laukus 8 mašinas sėklojams sodinti, kurių kiekviena pakeičia sunkų šimto žmonių darbą.

22 pastatai mokykloms

Sustambinus Gruzijos TSR rajonus, ištuštėjo daug administracinių pastatų, kurie atiduodami vaikų įstaigoms. Respublikos mokykloms ir kitoms vaikų įstaigoms perduodami 22 pastatai.

Automatinės linijos paukščių fermose

170 kompleksiškai mechanizuotų paukščių fermų steigiama šiemet Ukrainos tarybiniuose ūkiuose ir kolūkiuose. Didžiausi, jų tarpe specializuoti ūkiai, kurie gamins paukštieną ir kiaušinius, aprūpinami naujausiomis automatizavimo priemonėmis. Kompleksiškai mechanizavus ir automatizavus daug darbo reikalaujančius procesus, viena paukštininkė galės aptarnauti 10-12 tūkstančių paukščių—kelis kartus daugiau, negu paprastose fermose.

Visi draugai

Žiburėlis mokyklos lange vis degė ir degė. Paaluonio pradinės mokyklos mokytoja O. Jankauskaitė taisė mokinių rašinius. Lempa geso, reikalaudama, kad būtų įpilta žibalo. O mokytoja skubėjo... Skubėjo ir pamiršo, kad į degančią lempą žibalas nepilamas. Pamiršo... Ir ugnies stulpas pagavo rūbus, kūną...

Greitosios pagalbos mašina iš Ariogalos skubėjo į Kauną. Šiandien O. Jankauskaitė neprisimena nei tų Ariogalos gydytojų, kurie suteikė pirmąją pagalbą, nei to šoferio, kuris vežė... Ji tik žino, jog visi skubėjo, visi norėjo išgelbėti jos gyvybę. Juk nudegimas 60 procentų, ir mažai kas tokį įšlaiko...

Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės chirurginio traumatinio skyriaus gydytojai pasakė:

—Darysime viską. Reikės perpilti daug kraujo. Reikės nudegusio žmogaus kraujo...

Chirurgai darė viską. Skyriaus vedėja Markšaitienė susisiekė su kraujo perpylimo stotimi... Atėjo anksčiau nudegęs žmogus... Davė savo kraują... Neklausė kam, tik žinojo, kad labai jo reikia. Kad nuo jo, gal būt, priklausys pats svarbiausias—žmogaus gyvybė.

Reikėjo daug kraujo... Ir nesvyravę atvažiavo Pernaravos vidurinės, Ariogalos vidurinės mokyklų mokytojai, komjaunuoliai. Visi jie troško tik vieno, kad komjaunuolė-mokytoja O. Jankauskaitė gyventų.

...Dabar O. Jankauskaitė jau baigia gyti. Ji greitai grįš į darbą. Tik draugų turės daug daugiau. Žinomų... Nežinomų... Bet labai gerų draugų, kurių kraujas sruvena jos gyslomis, kuris ją išplėšė iš mirties nagų.

—Kaip gera gyventi, kada žmogus žmogui — Draugas, Bičiulis, Brolis. Ačiū jums, draugai—sako O. Jankauskaitė.

J. Mačiukevičius
Ariogala—Kaunas

La Havre, Prancūzija.—Anglų kanale nuskendo anglų laivelis. Visi 8 žmonės išgelbėti.

SKAITYTOJŲ BALSAI

Juodieji musulmanai

Kovo 8 dieną "Laisvėje" tilpo straipsnis "Juodieji musulmanai." Aš čia nekalbėsiu apie minėtą juodų žmonių organizaciją, nes mažai žinau apie ją. Aš tik priminsiu keletą žodžių, ką aš girdėjusi ir patyrusi, ką jie mano apie baltus žmones. Aš gyvenau ir dirbau prie fotografijų Wilkes-Barre, Pa. Ten negrų tuo laiku gyveno ne per daugiausia, bet jų pas mane ateidavo, kad aš nufotografuočiau juos. Tai man teko prisiklausyti jų kalbų, su kai kuriais teko ir pasiginčyti. Jų labai daug mano (žinoma, yra ir tokių, kurie nemano, kad visi balti žmonės yra blogi, bet tokių yra mažuma), kad balti žmonės yra blogi, juodųjų nelaiko nei žmonėmis. Jie baltus geriau gerbia negu juodus žmones. Ir kad balti yra ištvirkę ir išmokina juoduosius visokių blogybių.

Jie sako, kad balti žmonės jiems duoda darbus tokius, kurių baltasis nenori. Kambariuose irgi juodi gali gyventi tik tokiuose ir tokioje vietoje, kur baltveidžiui netinka gyventi. Bet kad ir už prastus gyvenimui kambarius juodiems reikia užmokėti daugiau negu balti moka už gerus. Ir jeigu baltas papildo kokią niekšystę, tai tik jis vienas būna nubaustas ir žmonių paniekintas. O jeigu juodas papildo blogybę, tai baltieji niekina visus juodus, visą jų rasę.

Vienas negras man pasakojo, kad jis dirbo viešbuty už patarnautoją. O kiti darbininkai buvo balti, ir jie turėjo susitvėrę klubą. Vieną vakarą, užbaigus darbą, jie nuėjo ir jį nusivedė į klubą, kuriame rado keletą kareivių. Begeriant, vienas kareivių šoko prie jo ir sako: "Mane pietinėse valstijose tavo žmonės sumušė, tai aš atsiskaitysiu dabar su tavim." Ir griebė mušti. Bet kiti sulaikė, neleido mušti.

Taipgi vienas nesmagus nuotykis atsitiko mano studijoje. Vieną popietę atėjo vyras ir moteris ir atsivedė mažą, apie dvejų metų amžiaus, mergaitę. Jie buvo negrai. Paprašė, kad aš juos nufotografuočiau. Man besirengiant juos fotografuoti, įėjo jaunas baltas vyras ir reikalavo, kad aš jį fotografuočiau pirmiau. Aš, žinoma, atsisakiau jį traukti pirmiau, sakydama, kad jie atėjo pirmiau, tai ir patarnavimas jiems turi būti pirmiau, o jis turi palaukti. Bet jis, jaunas baltveidis, vietoj laukti, pradėjo tuos negrus įžeidinėti, visai jų nepažindamas. Negrai pasitraukė į šalį ir liepė man pirmiau fotografuoti jį. Bet jis atsisakė sėsti į tą pačią kėdę, kur sėdėjo negras.

Aš jam paliepiau išeiti. Jis eidamas link durų pro mergaitę spyrė jai į krūtinę. Mergaitė puolė aukštielninka ir pradėjo verkti. Aš griebiau telefoną šaukti policiją, bet tas negras, mergaitės tėvas, neleido man šaukti, rodydamas pirštu į savo veidą ir sakydamas: "Tu matai, kokie mes esame: mes esame juodi. Policija atėjus areštuotų mus ir apkaltintų, kad mes būk keliame betvarkę. Jeigu kokie tik yra pasidarę nesmagumai tarp baltu ir negru, tai visuomet būna apkaltintas negras, kad ir visai nekaltas."

Aš visai nesistebiu, kad negrai organizuojasi prieš baltus, nes balti per daug yra juos įžeidę, nuskriaudę.

Margaret Valinchus

MONTREAL, CANADA

Šis ir tas iš miesto gyvenimo

Montrealo Lietuvių Taikos Komitetas, iš tikrųjų, puikiai rodo savo veiklą. Ką tik neseniai buvo suruošęs labai pasekmingas prakalbas, o kovo 16 d. turėjo labai gerai pavykusią vakarienę. Svečių buvo daug. Veikliosios komiteto narės moterys paruošė skanių valgių. Joms padėjo dar kitos moterys, dauguma jų net paaukodamos daug dalykų, ir todėl svečiai buvo labai puikiai pavaišinti ir praleido linksmai smagioj nuotaikoj laiką.

Prie to, turėjo viešnias iš Moterų Balso organizacijos, kuri viena iš jų pasakė labai įdomią taikos palaikymo klausimu kalbą, ragindama kuo daugiausiai dėti pastangų į taikos judėjimą. Jos kalba buvo palydėta gausiais aplodismentais.

Taipgi žodį tarė J. Lesevičius artėjančių federalinių rinkimų klausimu, ragindamas lietuvius balsuoti už tuos kandidatus, kurie stovi prieš įsileidimą nuklinių ginklų Kanadoje, kurie pasisako prieš karą, pasižada veikti už taikos išlaikymą pasaulyj.

Programą pravedė labai vykusiai komiteto narys M. Spaičys.

Šį šeštadienį, kovo 30 d., 2 val. popiet, Bendras Jungtinis Taikos Judėjimas šaukia visų politinių partijų mitingą, 480 Gilford Street (tarp St. Denis ir Berri gatvių). Jame kalbės visu partijų kandidatai. Todėl reikia manyti, kad mitingas bus įdomus. Verta visiems nueiti apsiklausyti.

Virš 1,000 CBC francūzų televizoriaus artistų ir rašytojų grasina streiku, jeigu jie iš samdytojų negaus tokių pat sąlygų, kokias turi jųjų bendrininkai anglai. Ir iš tikrųjų, iš šalies žiūrint, gana keistai atrodo. Ta pati televizijos stotis anglam artistams moka $6.25 į valandą, tuo tarpu francūzams tenka tik $5 į valandą. Jie reikalauja pakelti po $1 į valandą.

Prancūzų artistų ir rašytojų Federacija su samdytojais vedė derybas nuo 1960 m. balandžio mėnesio. Negaudami prideramų rezultatų per derybas, pagaliau pasiūlė perduoti reikalą arbitracijai. Bet stoties viršininkai atsisakė. O ant galo ir visai nutraukė derybas. Todėl artistai ir grasina streiku.

Apie federalinius rinkimus, kurie įvyks balandžio 8 d., daug mūsų spaudoj jau buvo rašyta, todėl šioj skiltyj nėra reikalo plačiau rašyti. Vienas dalykas, tačiau, reikia priminti, kad tarp daugelio kitų kandidatų, Montrealo mieste yra išstatytas vienas kandidatas ir Kanados Komunistų Partijos, tai Hochelaga distrikto (constituency) **Jeannette Pratte.** Nors amžiumi dar nesena moteris, bet savo drąsa, pasišventimu ir pasiaukojimu už darbininkų klasės reikalus, ji yra įgijus nemažai įtakos tarp francūzų darbininkų Kvebeko provincijoje. Todėl jinai prisiėmė ši garbingą žygį, palaikyti kandidatūrą į parlamentą, kad šiuose lemiamuose rinkimuose galėtų pridėti savo balsa komunistų vardu prie tų, kurie tvirtai ir nesvyruojančiai smerkia karo kurstytojus, veikia, kad Kanada atsistotų taikos šalininku pusėje ir, virš visko, kad Kanados žemėje nebūtų ileista Amerikos nuklinių ginklų.

Tad lietuviai, taikos šalininkai, kurie gyvenate Hochelaga distrikte, balandžio 8 d. paduokite savo balsus už komunistų kandidatą — Jannette Pratte. Jos rinkimų komiteto raštinė randasi 3555 Hochelaga Street. Tel. 523-9271.

—:—

Genė Jurgickaitė ruošiasi vedybiniam gyvenimui. Ta proga jos giminaitės ir artimos draugės kovo 17 d. jai surengė priešvedybinę "shower" parę. Jos vestuvės su Juozu Mockevičium įvyks gegužės mėnesį.

Megė Lygnugarienė yra susirgusi ir pergyveno operaciją. Ligonė randasi Royal Victoria ligoninėje.

Teko nugirsti, kad ir Nellie Kukenienės paskutiniu laiku sveikata buvo pašlijusi. Nors, jos laimei, apsiėjo be ligoninės, tačiau namuose su gydytojo pagalba reikėjo gydytis.

Taip pat serga Antanas Laurinaitis. Ligonis randasi Verdun General ligoninėje.

Geoffrey ir Janet (Jarmalinskaitė — montrealiečių Jarmalinskų duktė) Smith, kurie dabar gyvena Jungtinėse Amerikos Valstijose, Wayland, Mass., susilaukė sveikos ir gražios dukrelės. Motina ir naujagimė jaučiasi gerai.

J.

Cleveland, Ohio

Cl. Liet. Moterų klubo susirinkimas buvo gražus. Raštininkė raportavo, kad užsimokėjusių narių yra 81. Pereitais metais netekome trijų narių—mirė.

Buvo laiškas iš "Vilnies" bazaro reikalu, taipgi nuo Dr. J. J. Kaškaičio su linkėjimais. Buvo laiškas nuo studentės iš Lietuvos, gautas per J. Wernerienę.

Ks. Karosienės brošiūros išleidimui paaukota $10. Nutarta sekamame susirinkime paminėti buvusio JAV prezidento F. D. Roosevelto mirtį.

Buvo skaityta Mizarienės paskaita. Labai įdomi. J. Žebrys pakalbėjo dienos klausimais.

Šeimininkėmis buvo M. Brazaitienė ir V. Daraškienė. Sekančiame susirinkime bus B. Mikalajūnienė ir V. Mockaitienė. Sudainuota "Linksmo gimtadienio" Marei Nik ir J. Werner. Niko pavaišino susirinkusios tortu ir kava. O. Salin buvo pagerbta kaip veikėja. Ačiū dovanėlės komisijai V. Daraškienei ir M. Brazaitienei.

A. S.

Ką N. Chruščiovas pasakė apie J. Staliną ir asmenybės kultą

Šių metų kovo 5 dieną sukako dešimt metų, kai mirė J. Stalinas. Apie J. Staliną yra prirašyta daugybė knygų ir spaudoje straipsnių. Vieni jį smerkia, kiti giria, treti "eina per vidurį." Mes čia pateikiame skaitytojams N. Chruščiovo nuomonę apie J. Staliną — apie jo teigiamus ir neigiamus darbus

N. Chruščiovas kalbėjo š. m. kovo 8 d. Maskvoje įvykusiame su rašytojais, dailininkais ir menininkais susitikime, kuriame buvo daug diskusijų, pasisakymų įvairiais literatūros, meno ir dailės klausimais. Pasirodo, kad ne visi tarybiniai jauni rašytojai, poetai, menininkai, dailininkai sugeba kaip reikia orientuotis dėl stalinizmo, dėl asmenybės kulto laikotarpio. N. Chruščiovas tame susitikime pasakė ilgą, išsamią, įdomią kalbą, kurią diskusavo ir tebediskusuoja viso pasaulio spauda. Mes čia paduodame skaitytojams tą N. Chruščiovo kalbos dalį, kuri liečia Stalina ir asmenybės kulto laikotarpį.—**Red.**

—:—

Dabar neretai keliamas klausimas, kodėl, kol Stalinas buvo gyvas, nebuvo atskleisti ir nutraukti teisėtumo pažeidimai bei valdžios naudojimas piktam, ar buvo galima tai padaryti tada? Partiniuose dokumentuose mūsų požiūris šiuo klausimu buvo ne kartą nušviestas kuo išsamiausiai ir pakankamai aiškiai. Deja, dar yra tokių žmonių, taip pat ir meno darbuotojų, kurie mėgina iškraipyti įvykius. Todėl ir šiandien mes vėl turime kalbėti Stalino asmenybės kulto klausimu.

Klausiama — ar žinojo vadovaujantieji partijos kadrai, tarkime, apie žmonių suėmimus tuomet? Taip, žinojo. Bet ar jie žinojo, kad buvo suiminėjami niekuo nenusikaltę žmonės? Ne. To jie nežinojo. Jie tikėjo Stalinu ir net negalėdavo pagalvoti, kad gali būti represuojami dori, mūsų reikalui ištikimi žmonės.

Tarybinė visuomenė nuo pirmųjų Spalio revoliucijos dienų ir iki to laiko, kol buvo galutinai likviduotos išnaudotojų klasės, šalyje gyveno aštriausios klasių kovos sąlygomis. Klasiniai priešai buvo sutriuškinti atviramę pilietinio karo mūšyje, bet fiziškai jie nebuvo likviduoti ir neatsisakė savo klastingų užmačių kenkti tarybinei santvarkai. Jie pakeitė kovos formas ir ėmė taikyti tokius metodus, kaip sabotavimas, kenkimas, slapti žudymai, teroro aktai, maištai.

Ar turėjo revoliucija ginti savo iškovojimus? Taip, ji turėjo tai daryti ir nuo pat pirmųjų dienų darė tai kuo ryžtingiausiai. Yra žinoma, kad pirmaisiais Tarybų valdžios mėnesiais pagal Vladimiro Lenino dekretą buvo įsteigtas toks rūstus revolucijos priešams proletariato diktatūros organas, kaip Visos Rusijos Ypatingoji komisija kovai su kontrrevoliucija. Kai buvo susekti sąmokslai prieš revoliuciją, Stalinas, būdamas Centro Komiteto sekretorius, kovojo, siekdamas apvalyti šalį nuo sąmokslininkų, ir tai darė, vadovaudamasis kovos su liaudies priešais šūkiu. Juo buvo tikima, ir jis buvo remiamas. Kitaip ir negalėjo būti. Juk praeityje mūsų partijos istorijoje ne kartą buvo išdavyščių ir neištikimybės revoliucijos reikalui, pavyzdžiui, Malinovskio — bolševikų frakcijos Valstybės dūmoje nario — provokatorystė.

Partijos kovai prieš revoliucijos ir socializmo statybos priešus tada vadovavo Stalinas. Tai stiprino jo autoritetą. Visi taip pat žinojo Stalino indėlį į revoliucinę kovą iki Spalio revoliucijos, jai vykstant ir vėlesniais socializmo statybos metais. Stalino autoritetas ypač padidėjo, kai buvo kovojama prieš antileninines sroves ir opozicines grupuotes pačioje partijoje, už partijos eilių ir Tarybų valdžios stiprinimą, prieš tokias leninizmo priešiškas sroves ir opozicines grupes pačioje partijoje, kaip trockininkai, zinovjevininkai, dešinieji oportunistai ir buržuaziniai nacionalistai.

V. Lennui mirus, partija įvykdė diskusiją su trockininkais ir zinovjevininkais esminiais socializmo statybos ir padėtes partijos viduje klausimais. Šios diskusijos metu buvo atskleistos ir demaskuotos Trockio, Zinovjevo ir jų pakalikų antileninės, socializmui priešiškos pažiūros ir veiksmai, kuriais buvo siekiama sužlugdyti Lenino suformuluotą socializmo statybos mūsų šalyje kursą kapitalistinės apsupties sąlygomis.

Po trockininkų prieš leninį partijos kursą industrializuoti šalį ir sukolektyvinti žemės ūkį stojo dešinieji oportunistai. Jiems vadovavo Bucharinas, Rykovas ir Tomskis, kurių pažiūros, jeigu jos būtų įtvirtintos gyvenime, būtų neišvengiamai pajungusios Tarybų Sąjungos ekonomiką kapitalistinėms šalims, ir dėl to būtų galėjęs atsikurti mūsų šalyje kapitalizmas. Jeigu būtų buvusi vykdoma dešiniųjų oportunistų linija, mūsų šalis būtų likus beginklė kariniu atžvilgiu mums priešiškos agresyvios kapitalistinės apsupties sąlygomis.

Mūsų partijos kursas industrializuoti šalį ir sukolektyvinti žemės ūkį buvo Lenino kursas, jį rėmė visa partija, visi šalies darbo žmonės. Vystydami ekonomiką, mes per dešimt metų turėjome nueiti tokį istorinį kelią, kokį Vakarų Europa nuėjo per šimtą metų. Kovodamas prieš trockininkus, zinovjevininkus, bucharininkus ir buržuazinius nacionalistus, Stalinas pirmaisiais metais po to, kai mirė V. Leninas, gynė Lenino pozicijas ir čia suvaidino žymų vaidmenį. Todėl partija ir masės juo tikėjo, jį rėmė.

Bet Stalinui buvo būdingi dideli trūkumai ir klaidos, į kurias Vladimiras Leninas savo laiku atkreipė partijos dėmesį.

Didysis Leninas nurodė pavojų, kad Stalinas, sutelkęs savo rankose didelę valdžią, dėl savo didelių asmeninių trūkumų nesugebės teisingai ja naudotis. Patardamas pakeisti Staliną partijos Centro Komiteto generalinio sekretoriaus poste, Vladimiras Leninas kartu buvo tos nuomonės, kad į šį postą turi būti paskirtas toks veikėjas, "kuris visais kitais atžvilgiais skiriasi nuo drg. Stalino tik vienu pranašumu, būtent, yra pakantesnis, lojalesnis, mandagesnis ir atidesnis draugams, mažiau įnoringas ir t.t."

Vladimiras Leninas Staliną laikė marksistu, žymiu mūsų partijos veikėju, atsidavusiu revoliucijai. Savo mintis V. Leninas išdėstė laiške eiliniam partijos suvažiavimui. Šį laišką delegacijos ir apsvarstė partijos XIII suvažiavime. Spręsdama šį klausimą, partija tada vadovavosi realiu jėgų santykiu pačiame Centro Komitete ir, turėdama galvoje teigiamus Stalino, kaip veikėjo, bruožus, patikėjo jo pažadams įveikti Vladimiro Lenino nurodytus trūkumus. Stalinas vėliau pažeidė savo žodį ir naudojo partijos pasitikėjimą piktam. Tai ir sukėlė tuos sunkius padarinius, kurie paplito asmenybės kulto laikais.

Partija visiškai nesutaikinamai pasmerkė ir smerkia Stalino įvykdytus grubius Lenino iškeltų partinio gyvenimo normų pažeidimus, savavaliavimų ir valdžios naudojimą piktam. Visa tai padarė didelę žalą komunizmui. Bet vis dėlto partija pripažįsta Stalino nuopelnus partijai ir komunistiniam judėjimui. Mes ir dabar esame tos nuomonės, kad Stalinas buvo atsidavęs komunizmui, jis buvo marksistas, to negalima ir nereikia neigti. Jo kaltė ta, kad jis padarė didelių teorinio ir politinio pobūdžio klaidų, pažeidinėjo Lenino suformuluotus vadovavimo valstybei ir partijai principus, naudojo piktam valdžią, kurią jam patikėjo partija ir liaudis.

Kai Stalinas buvo laidojamas, daugelio žmonių, taip pat ir mano, akys buvo pilnos ašarų. Tai buvo nuoširdžios ašaros. Nors mes ir žinojome apie kai kuriuos asmeninius Stalino trūkumus, mes juo tikėjome.

Kad būtų galima aiškiau įsivaizduoti, kaip karštai buvo tikima Stalinu ir koks didelis buvo jo autoritetas, pateiksiu tokį pavyzdį. Daug kas atsimena draugą Jakirą. Tai buvo žymus karvedys ir tyras it krikštolas bolševikas, kuris tragiškai, nekaltas žuvo anais metais. Nuteistas mirti, jis tikėjo, kad Stalinas su tuo neturįs nieko bendro, ir prieš sušaudomas sušuko: "Tegyvuoja Stalinas!" Tardomas draugas Jakiras sakydavo tardytojams, kad jo suėmimas ir kaltinimas jam — provokacija, kad partija ir Stalinas sukląidinti, jie visa tai išsiaiškins, supras, kad tokie žmonės, kaip jis, žūsta dėl provokacijų. Ir taip manė ne tik draugas Jakiras, bet ir daugelis kitų nekaltai nukentėjusių įžymių partijos ir valstybės veikėjų.

Paskutiniais gyvenimo metais Stalinas buvo labai ligotas žmogus, labai įtarus, apsėstas persekiojimo manijos. Partija plačiai papasakojo liaudžiai, kaip Stalinas sudarė tokias "bylas", kaip "Leningrado bylą", "gydytojų byla" ir kitos. Bet juk, draugai, tokių "bylų" būtų buvę žymiai daugiau, jeigu visi, kurie anuo metu dirbo greta Stalino, visais klausimais būtų su juo sutikę. Kartą vienoje savo kalboje pasakojau, kaip Stalinas ketino sukurstyti vadinamąją "Maskvos kontrrevoliucinio centro" bylą. Bet, kaip yra žinoma, jam nebuvo pritarta, ir Maskvos partinės organizacijos kadrai nepatyrė naujų masinių represijų.

Taip pat yra žinoma, kad Stalinas ketino išnaikinti žymią dalį Tarybų Ukrainos kūrybinės inteligentijos. Matyti, Berijos ir Kaganovičiaus kurstomas, jis įtarė, kad pokario Tarybų Ukrainos kūrybinės inteligentijos tarpe bręstančios kažkokios nacionalistinės tendencijos, nuotaikos, ir jis ėmė skatinti įvykius ta kryptimi, kad būtų susidorota su žymiausiais Ukrainos rašytojais ir meno veikėjais. Jeigu Ukrainos bolševikai tada būtų pasidavę Stalino nuotaikoms, ukrainiečių inteligentija, matyti, būtų patyrusi didelių nuostolių ir, tikriausiai, būtų buvusi sudaryta Ukrainos nacionalistų "byla".

Žinodamos, kad Stalinas liguistai bukštus ir įtarus, imperialistinių šalių žvalgybos "pakišdavo" tokių bylų ir tokių "dokumentų", kurie atrodydavo labai panašūs į tiesą ir sukeldavo visišką įsitikinimą, kad mūsų šalyje prieš Tarybų valdžią, prieš Tarybų valstybę veikusios karinių specialistų grupės, buvę raizgomi įvairių nusigalstamų grupuočių sąmokslai.

Memuarų literatūros mėgėjai dažnokai aprašo ano meto įvykius, tarytum žiūrėdami iš tolo, iš užsienio, dargi vaizduoja tokius įvykius, kurie jiems tikrai buvo tolimi tiek savo esme, tiek ir tais padariniais, kuriuos tie įvykiai sukeldavo.

Bet yra mūsų tarpe tokių draugų ir labai žinomų rašytojų, meno veikėjų, kurie, galima pasakyti, savo sprandu patyrė Stalino savavaliavimo poveikį ir kurie net tais nepaprastai sunkiais laikais nesitaikstė su tokiais reiškiniais, protestuodavo ir kreipdavosi tiesiog į Staliną atvirais pareiškimais.

Mūsų gerbiamas Michailas Šolochovas 1933 metų pavasarį pakėlė savo protesto balsą prieš tą savavaliavimą, kuris tais laikais vyko Padonėje. Neseniai archyvuose buvo rasti du Michailo Šolochovo laiškai Stalinui ir Stalino atsakymai į šiuos laiškus. Negalima nesijaudinti, skaitant teisingus, širdies krauju parašytus Šolochovo žodžius apie pasipiktinimą keliančius veiksmus tų žmonių, kurie nusikalstamai veikė Viošenskos ir kituose Padonės rajonuose.

Michailas Šolochovas savo laiške 1933 m. balandžio 16 d. rašė Stalinui: "Šiuos pavyzdžius galima tęsti be galo. Tai — ne atskiri perlenkimų atvejai, tai — įteisintas rajono mastu grūdų paruošų vykinimo "metodas". Apie šiuos faktus girdėjau arba iš komunistų, arba iš pačių kolūkiečių, kurie patys patyrė visus šiuos "metodus" ir po to ateidavo pas mane, prašydami "parašyti apie tai laikraštyje".

Ar atsimenate, Josifai Visarionovičiau, Korolenkos apybraižą "Sutramdytame kaime"? Šitaip "dingo" ne trys valstiečiai, įtartí apvogę buožę, o dešimtys tūkstančių kolūkiečių. Ir, kaip matote, buvo plačiau naudojamos technikos priemonės ir buvo veikiama labiau refinuotai".

Toliau Šolochovas prašė Staliną "įsižiūrėti į tai, kas vyksta rajonuose. Ištirti reikia bylas ne tik tų, kurie tyčiojosi iš kolūkiečių ir Tarybų valdžios, bet ir tų, kurių ranka juos siuntė.

Jeigu visa, kas mano aprašyta, verta CK dėmesio — nusiųskite į Viošenskos rajoną tikrus komunistus, kuriems pakaktų drąsos, neatsižvelgiant į asmenis, demaskuoti visus, dėl kurių kaltės mirtinai pakirstas rajono kolūkių ūkis, kurie tikrai ištirtų ir demaskuotų ne tik visus tuos, kurie taikė prieš kolūkiečius šlykščius kankinimo, mušimo ir pasityčiojimo "metodus", bet ir tuos, kurie įkvėpė tai daryti".

Būtų galima pacituoti ir kitas ištraukas iš drg. Šolochovo laiško, tiesaus, atviro ir drąsaus laiško, kuris, be kita ko, neišspausdintas nei jo raštuose, nei jo atsiminimuose.

Bet aš noriu pakalbėti apie kitką — ką gi atsakė Stalinas į rašytojo Šolochovo laišką? Jis parašė Michailui Šolochovui, kad "Jūsų laiškai palieka kiek vienašališką įspūdį". Stalino laiške rašoma:

"Padėkojau Jums už laiškus, nes jie atskleidžia mūsų partinio-tarybinio darbo skaudulį, atskleidžia tai, kad kartais mūsų darbuotojai, norėdami pažaboti priešą, netyčia muša bičiulius ir netgi tampa sadistais. Bet tai nereiškia, kad **visais atžvilgiais** sutinku su Jumis. Jūs matote **vieną** pusę, matote neblogai. Bet tai tik **viena** reikalo pusė. Norint nesuklysti politikoje (Jūsų laiškai — ne beletristika, o gryna politika), reikia apžvelgti, reikia mokėti matyti ir **kitą** pusę. O kita pusė yra ta, kad gerbiamieji jūsų rajono (ir ne tik jūsų rajono) žemdirbiai vykdė "itališką streiką (sabotažą!) ir buvo linkę palikti darbininkus, Raudonąją Armiją — be grūdų. Tas faktas, kad buvo sabotuojama tyliai ir pasižiūrėti nekaltai (be kraujo), — šis faktas nepakeičia to, kad gerbiamieji žemdirbiai, iš esmės, kariavo "tylų" karą prieš Tarybų valdžią. Kariavo, siekdami numarinti badu, brangusis drg. Šolochovai...

(Bus daugiau)

PHILADELPHIA, PA.

Plumerių dokalas 690, turintis 2,200 narių, pasitraukė iš Philadelphijos AFL-CIO Tarybos, kaltindamas virršininkus rinkimų įstatymų nesilaikant. Lokalą kaltina Human Relations Taryba palaikant diskriminaciją prieš juodosios rasės žmones. Lokalo vadovybė kaltinimą paneigė, sako, neteisingas primetimas.

Research kompanijos prezidentas Gilbert pasiuntė jaunuoliams klausimus, ką jie mano apie medikalį patarnavimą seno amžiaus žmonėms. 70 procentų pasisakė, kad federalė valdžia turėtų parūpinti nemokamą gydymą seniems žmonėms. 20 procentų — kad vaikai giminėmis rūpintųsi. Likusieji neturi tikro nusistatymo.

Gubernatoriaus Scranno "taupumo" programa palietė darbininkus. W. G. Webb įsaku atleidžiama vieškelių darbininkai. Penkiolikoje apskričių dirbantieji, užstodami atleistuosius, pranešė, kad jie serga, neatėjo į darbą. Webb pasakė atleisąis visus, kurie nepaklausys įsakymo grįžti į darbą. Unija veda kovą už palaikymą darbų. Spauda pasiskubino su agitacija už uždraudimą streikų vieškeliuose. Darbininkai grįžo prie darbo pralaimėję.

UWA unijos prezidentas W. A. Tony Boyle kaltina Scrantoną klaidingu pranešimu dėl įvykusios nelaimės Robena kasykloje, kurioje žuvo 37 darbininkai, sakydamas, kad Scrantonas nutylį kompanijos apsileidimą, kad eksplozija įvyko dėl sugedusio vėdinimo aparatų nepataisymo. Boyle sako, kad unija paskelbs savo tyrinėjimo rezultatus.

Streikai Philadelphijos apylinkėje didėja. 4,800 Westinghouse kompanijos darbininkų randasi kovos lauke, kaltindami kompaniją nesilaikant seniority teisių, perkėldama darbininkus į kitus darbus, kitose įmonėse laužant padarytą sutartį. Unijos pareigūnai sako, kad perkeliant darbižninkus į kitas dirbtuves, į kitus darbus, mažina dirbančiųjų skaičių, įveda paskubą likusiems.

Kompanija paskelbė, kad paleisianti iš darbo visus likusius darbininkus, uždarydama dirbtuvę. Pasitarimas tęsiamas susitaikymui.

Profesorius A. Lincoln ir jo žmona skundžia US teismui valdžią nedavime jiems pasporto vykti į Kubą. Jie sako, kad jie lankėsi Kuboje prieš metus laiko ir rado kubiečių pasitenkinimą dabartine valdžia, entuziastišką palaikymą Castro. Lincolnai nori aplankyti Kubą ir palyginti dabartinę padėtį su ta, kokia buvo 1960 metais.

National Relations Taryba nusprendė, kad AFL-CIO lokalas 568 neteisingai suspendavo Axelrodą, neduodamas jam unijos darbo, Jo prasikaltimas buvo, kad jis būdamas prie stalų patarnautoju, laisvalaikiu dirbo neunijinėje valgykloje. Lokalui įsakyta sumokėti pilną atlyginimą nuo suspendavimo laiko. Taryba sako, kad nėra prasižengimas užsidirbti kelis dolerius padengimui pragyvenimo lėšų.

Human Relations Commission kaltina Philadelphijos AFL-CIO 34 lokalus palaikymu diskriminacijos namų statyboje, neduodant juodveidžiams darbo, paneigiant unijos programą nepalaikyti diskriminacijos. Tarybos pareigūnas Schermer sako, kad kiti šeši lokalai kitų unijų taip pat palaiko Jim Crow politiką.

Schermer pasiuntė lokalams 25 klausimus, sužymint, kokių tautybių ir rasių darbininkai priklauso lokalams ir kiek kurios tautybės ir rasės darbininkų dirba lokalų kontroliuojamose įmonėse. Lokalai turi duoti atsakymą iki kovo 25 dienos. Nepatenkinus, bus traukiami į teismą.

Harrisburge respublikonai pateikė bilius transportacijos streikų suvaržymui. Pagal juos kilus nesusipratimui ir nesusitaikius, valstija turi paimti savo kontrolėn transportaciją. Valstijai paėmus kontrolėn transportaciją, darbininkai turi grįžti į darbą. Nepaklausius įsakymo, bausti uniją po $10,000 už kiekvieną dieną streiko. Įvedus tokį įstatymą, unija labai nukentėtų.

Pilietis

Detroit, Mich.

Padėka

Kovo 1 d. man suėjo 80 metų amžiaus. Su geros širdies draugais kovo 16 d. atšventėme mano gimtadienį D. L. Klube. Esu dėkingas, kad ne vienas švenčiau. Ačiū Elzbietai Čeplienei, jinai užvedė pradžią. Taipgi ačiū pribuvusiai mūsų žvaigždutei Stefanijai Masytei, nes jinai puikiai viską sutvarkė. Lai gyvuoja apšvieta, laisvė ir taika pasaulyje!

J. Liminskas

Paryžius. — Virš 1,000 studentų paskelbė bado streiką, nes universiteto kafeterijoje davė prastą maistą.

St. Petersburg, Fla.

Sveikinome Juozus, prisiminėme spaudą

Jau kelinta diena iš eilės temperatūra siekia 85 laipsnius. Paplūdimiuose žaidžia mūsų pensininkai, o jų visa kalba susiveda apie važiavimą atgal į šiaurę: New Yorką, New Jersey, Michiganą ir eilę kitų šiaurės valstijų. Už savaitės kitos čia turistų kaip ir neliks.

Kovo 19 dieną, 8 val. ryte, telefonas suskamba. Paimu ragelį.

—Elo, elo... O, Jonai, kaip gyvuojate?

—Labai gerai. O kas gi taip anksti? Ar gal Jurgis žvejoti važiuojate?

—Ne. Kitas čia svarbus dalykas... Klausykit. 5 val. popiet būtinai atvažiuokite pas mus; geras draugas Juozas išvažiuoja namo, į New Jersey. O kad jis yra Juozas, tai mes privalome pasveikinti jį jo vardadieniu ir kartu atsisveikinti, palinkėti jam sėkmės kelionėje.

—Geras sumanymas, drauge, — mes pribūsime laiku.

Tas geras draugas — tai Juozas Stanelis, iš New Jersey valstijos, kuris čia pabuvojęs grįžta atgal į šiaurę. Kitas geras draugas — tai Juozas Judžentas, kuris čia atvyko su žmona ir apsipirko namelį, ir tikrai mano apsigyventi. Jau jie į šiaurę greitai negrįš...

Sulaukus vakaro, pas draugus G. ir J. Gendrėnus susirinko gražus būrelis draugų ir draugių. Pokalbiai, lašas kitas, užkąsta... Kalbos nukrypo į svarbiausią visuomenės klausimą — spaudą, mūsų spaudą, darbininkišką spaudą. Duotas sumanymas, kad tinkamai atžymėti dd. Juozo Stanelio ir Juozo Judžento varduves, turime paremti mūsų spaudą pagal išgales. Juozas Stanelis, būdamas artimas "Laisvės" kaimynas, davė pasiūlymą, kad paremti "Laisvę." Sveikinta "Laisvė" Juozų vardadieny sekamai:

B. Jankauskas	$2.00
J. Stanelis	2.00
A. Dulskis	2.00
G. ir J. Gendrėnai	5.00
J. ir M. Mileriai ..	2.00
A. ir A. Jurevičiai	2.00
F. ir A. Sklėriai	2.00
J. ir M. Judžentai	2.00
E. Propiestienė ...	1.00
Viso	$20.00

Tai nėra didelė dovana, bet dėl mažos grupelės draugų ir draugių, spaudos rėmėjų, kurie prisimena savo spaudą ir noriai paremia, tai galima pavadinti geru pavyzdžiu.

Yra būtina tarti žodį apie mūsų d. G. Gendrną. Jis labai gražiai pasidarbavo "Laisvei" vajaus laiku. Jis į vajų dėl gavimo naujų skaitytojų stojo suvėluotai, po d. A. Metelionio mirties, nes kol buvo d. A. Metelionis gyvas, tai ir dirbo spaudai vajaus laikotarpiu. Gi tam draugui mirus, į jo vietą stojo d. G. Gendrėnas, ir reikia pasakyti, kad darbą atliko su dideliu pasisekimu. Dabar St. Petersburgas turės du spaudos darbuotojus: d. J. Rūbas "Vilnies," o d. G. Gendrėnas "Laisvės." Jei d. G. Gendrėnas darbuosis ir toliau, o jis privalėtų darbuotis, tai St. Petersburgas padaugins mūsų pažangiosios spaudos skaitytojų skaičių.

Dzūkelis

DRUSKININKAI

Pasiekėme Druskininkus. Apsistojome naujoje Draugystės inturistinėje sanatorijoje, kuri dabar kas metai aptarnaus trisdešimt penkis tūkstančius turistų su pašlijusia sveikata. Pirmiausia pasitiko mus vyriausia sanatorijos gydytoja Aldona Baltruškonytė. Tai mandagi, amžiumi dar jauna moteris. Pirmiausia ji nuvedė mus į Ratnyčėlės maudyklę ir išmaudė mus kasdieninėje maudyklėje. Srauni Ratnyčėlės tekmė atsimuša į savotišką tvanką: susidarę kriokliai, šniokšdami tūkstančiais purslelių, krinta žemyn žalsvomis kaskadomis. Vanduo glosto stovintį po kaskadomis tavo kūną.

Gydytoja išvedžiojo ir išrodė mums purvo ir kitas maudykles, kuriomis gydo skirtingas ligas. Papasakojo, kad kiekviena maudyklė ir šaltinių vanduo yra nustatytas gydytojų pagal turimą žmogaus ligą. Ji išvedžiojo po Druskinnikus ir jų apylinkę; nesigailėdama savo brangaus laiko, ji nuvedė mus net į "meilės" salą, kuri randasi atokiai nuo Druskininkų, pačiame Nemuno vidury.

Antrą dieną ji nuvežė mus į Baltarusijos miestą Gardiną. Ne tik kad susipažinome su pačiu miestu, bet ir su jo apylinke. Kaip visuose tarybiniuose miestuose nesimato daug antrojo pasaulinio karo pėdsakų, taip ir Gardine jų nedaug. Priemiesčiuose matosi dailūs apartmentnamiai, bet tai gal nesudaro nė vieno statybos nuošimčio prieš Vilniaus statybą.

Gydytoja buvo sudariusi kelialapį supažindinti mus su Druskininkų kaimyniniais miestais. Buvo pasimojusi sugrupuoti Druskininkuose esančius skulptorius, partizanus, rašytojus ir kitus pasižymėjusius asmenis ir su jais visais padaryti bendrą nuotrauką, bet tas lietus taip buvo prakiuręs, jog nebuvo įmanoma tai padaryti.

Pati gydytoja gyvena Druskininkų priemiesty su tėveliu, kuris pasistatė nuosavą namuką. Kadangi tų namukų labai daug pristatyta ir gatvės tautiniais vardais pavadintos, tai vienas man ir sako: tai bus Druskučiai.

Mums sugrįžus praėjusiais metais iš Lietuvos, teko sutikti nemažai žmonių, kurie paliko Druskininkus prieš pirmąjį pasaulinį karą. Jie mano, jog Druskininkų vaizdas yra toks pat, kokį jie paliko. Viena draugė man sako:

—Būdama Lietuvoj, nešiau į Druskininkus parduoti kiaušinius, sviestą, uogas, vyšnias ir grybus. Man žinomas kiekvienas namelis ir takelis. Tu man nieko negali pasakyti apie Druskininkus.

Klysta tie, kurie taip mano.

Jei dabar tuos visus žmones, kurie iš ten išvyko prieš pasaulinį karą, nuveštum į Druskininkus, paleistum juos ir nesakytum, koks čia miestas, esu tikras, kad jie Druskininkų neatpažintų. Jie ten paklystų taip, kaip aš paklydau nuvažiavęs į savo kaimą. Net draugui R. Mizarai, kuris taip neseniai Druskininkuose viešėjo-ilsėjosi ir plačiai juos "Laisvėj" aprašė, dabar jam ten nuvykus būtų naujas vaizdas. Tuomet nebuvo tos milžiniškos sanatorijos, kurią minėjau, nebuvo viešbučio Turistas, naujos vaistinės, Engelso gatvėje naujų apartmentnamių, milžiniškos parduotuvės, kurioje dabar randasi pardavimui įvairių prekių nuo adatos iki dviračiui varyti motoro; nebuvo daugybės kitų pastatų. Tai ką ir bekalbėti apie tuos, kurie Druskininkus paliko prieš 50 metų! Reikia atminti, kad per du pasaulinius karus Druskininkai smarkiai nukentėjo: išgriovė daugelį namų ir sanatorijų, parkai ir tos buvusios menkos maudyklės su jų šaltiniais tapo išardytos.

Dabar Druskininkai jau nauji. Vietoj senų lauželių, puikūs apartmentnamiai, nauji privatūs namukai; vietoj takelių, dabar asfaltuoti šaligatviai, gatvės plačios. Kas likę pačiuose Druskininkuose, tai Pilsudskio vila, Čiurlionio namukas ir keletas "laisvojo" pasaulio liekanų, einant į "meilės salą", o šiaip miestas ir jo apylinkė su privačiais namukais — viskas nauja.

Daugelis pas mane klausia, ar aš suėjau bent ką, kuriam Druskininkų mineraliniai vandenys pataisė sveikatą. Turiu pasakyti tiek, kad turėjau progą plačiai išsikalbėti su Vytauto Montvilos biusto skulptoriumi, kuris man sakė, jog jis buvo taip susirgęs, jog vos galėjo paeiti. Jei gerai atmenu, jis jau buvo išbuvęs Druskininkuose du mėnesius, ir mes abu vaikščiojom po parką laisvai. Rodosi, jie gydo apie 20 skirtingų ligų.

Paskutinę naktį Druskininkuose negalėjau užmigti. Mano viso gyvenimo filmas prasidėjo kai dar piemenuku būdamas svajojau apie tuos stebuklingus Druskininkus. Prisiminiau, kaip mūsų dvaro ponas Kunata ir apylinkės dvarininkai, sulaukę vasaros, traukdavo į Druskininkus sveikatai pataisyti. Bet niekad man neatėjo mintis, jog atejs tokia gadynė, kai ir darbo žmogus, įskaitant ir mane, turės progą čia atvykti, pasidžiaugti ošiančiais pušynais, susipažinti su šiuo žaliuoju miestu, pavaikščioti jo gatvėmis, gydytojo priežiūroj išsimaudyti mineralinio vandens vonioj ir išgerti stiklinę kitą iš "Birūtos" šaltinio.

J. Petruškevičius

Ten, kur prieš šimtą metų...

Vaikštai senomis Vilniaus gatvėmis, žvelgi į jų rūmus ir akyse tarsi atgyja kovos, vykusios prieš šimtą metų. Mieste tiek vietų, susijusių su 1863 metų sukilimu! Štai šiomis vietomis ir eis naujasis kelionės po miestą maršrutas, paruoštas Vilniaus ekskursijų biuro.

Ekskursijų dalyviai aplankys sukilėlių kalinimo (buvęs Misijonierių vienuolynas), manifestacijų, Z. Sierakausko ir K. Kalinausko tardymo (buvęs Dominikonų vienuolynas), sukilėlių egzekucijos, laidojimo vietas. Bus plačiai susipažinta su lietuvių, lenkų, baltarusių liaudies prieš caro patvaldystę kova, kuriai simpatizavo geriausieji Rusijos sūnūs.

R. Simanavičienė
Ekskurijų vadovė

Žinios iš Lietuvos

TURININGOS DIENOS

Kupini įspūdžių sugrįžo po žiemos atostogų į auditorijas studentai.

—Labiausiai patiko draugystės vakaras M. Lomonosovo vardo universitete: susipažinau su Kubos, Kinijos, Vietnamo ir kitų šalių jaunuoliais, Afrikos tautų studentais. Neišdildomą įspūdį paliko ir pati gražuolė Maskva, — pasakoja Romas Simonavičius, Vilniaus universiteto istorijos-filologijos fakulteto diplomantas.

Kiti dalijasi mintimis apie Tartu, Odesą, Kijevą, Leningradą: šiuos miestus irgi aplankė universiteto studentų grupės.

Daugiau kaip šešiasdešimt komjaunimo aktyvistų atliko LLKJS CK užduotį—analizavo jaunimo politinio švietimo darbą rajonuose. Du šimtai studentų rinko medžiagą steigiamam Vilniaus antireliginiam muziejui, apie trls šimtus žmonių skaitė paskaitas ateistinėmis, kultūrinėmis, estetikos ir kitokiomis temomis.

L. Braziūnis
Vilniaus universiteto studentas

Į 1963 METŲ MUGES IR PARODAS

VILNIUS.—Tarybų Lietuva vis plačiau dalyvauja užsienio parodose. Šiais metais Lietuvos pramonės įmonių produkcija apkeliaus 19 tarptautinių parodų ir mugių Europoje, Azijoje ir Afrikoje.

Didelį pasisekimą užsienyje turi Vilniaus elektrinio suvirinimo įrengimų gamyklos išleidžiami suvirinimo agregatai, transformatoriai, keitikliai, dulkių siurbliai "Venta," Vilniaus elektros skaitiklių ir šiaulių dviračių gamyklų dirbiniai. Ne vienoje mugėje buvo sudarytos sutartys šiems gaminiams eksportuoti į naujas šalis. Šiemet jie bus rodomi visose tarptautinėse mugėse ir parodose, kuriose dalyvauja Tarybų Sąjunga.

Pirmą kartą užsienyje numatoma demonstruoti lietuviškus baldus, kuriuos sukūrė Popieriaus ir medžio apdirbimo pramonės valdybos eksperimentinis konstruktorių biuras. Jie papuoš Tarybų Sąjungos paviljonus Lenpcigo, Poznanės ir Brno tarptautinėse mugėse. Užsienio parodoms pirmą kartą bus pateiktos medžio drožlių plokštės, popierius, kartonas su Klaipėdos, Kauno, Grigiškių įmonių ženklu bei asbocementinis šiferis, gaminamas Daugėlių statybinių medžiagų kombinate.

Daugelis įmonių parodoms ir mugėms užsienyje ruošia sukurtus ir išleidžiamus naujus dirbinius. Kauno Dzeržinskio vardo gamykla patieks koordinatines tekinimo stakles, "Priekalas" — labai tikslias stakles volframo vielai tempti, Vilniaus "Žalgiris" —metalo piovimo stakles, Vilniaus dažymo aparatų gamykla — dažymo įrenginius, Kauno radijo gamykla—magnetolą "Vaivą."

Jau gaunami užsakymai siųsti gaminius į šių metų parodas ir muges. Antai, magnetola "Vaiva," magnetofonas "Aidas," diktafonas "Garsas" bei kiti prietaisai iškeliaus į tarptautines muges, rengiamas Vienoje, Tripolyje, Tunise, Izmire, į tarybinės pramonės ir prekybos parodas Bomake ir Rangune.

Šiais metais į tarptautines parodas ir muges respublikos įmonės siųs daugiau kaip 50 rūšių dirbinių — žymiai daugiau, negu pernai.

Latvijos dainininkė Vilniuje

Vilnius.—Dar prieš kelias dienas sostinės gatvėse pasirodė skelbimai apie Rygos akademinio operos ir baleto teatro solistės Laimos Anderson gastroles.

Prieš dvejus metus baigusi Latvijos konservatoriją, jauna dainininkė jau susilaukė žiūrovų įvertinimo. Laimos Anderson sukurti vaidmenys operose "Figaro vedybos", "Kunigaikštis Igoris" pasižymi teisinga ir emocinga vaidmenų interpretacija.

Lietuvos TSR Valstybiniame akademiniame operos ir baleto teatre ji atliko Karmen partiją to paties pavadinimo operoje.

V. Žuklys

E. Mieželaičio eilėraščių vakaras

Į Vilnių atvyko Maskvos Tarybos vardo teatro artistas A. Petrosianas. Lietuvos TSR Valstybinėje filharmonijoje įvykstančiame poezijos vakare jis skaitys Lenino premijos laureato Eduardo Mieželaičio eilėraščius.

— Su poeto knyga "Žmogus", už kurią jam buvo suteikta Lenino premija, susipažinau tuoj pat, kai ji pasirodė rusų kalba — pasakoja A. Petrosianas,— eilėraščiai mane pavergę savo didingu skambesiu, o kartu ir paprastumu, minties aiškumu...

E. Mieželaičio eilėraščių kompaziciją A. Petrosianas jau skaitė Taganroge, Taupsėje, Kislovodske.

L. Žvikas

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS
SO. BOSTON, MASS.

Rengia Savo Metinį

BANKETĄ

Įvyks Sekmadienį

Balandžio 7 April

318 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Pietūs bus duodami 1-mą val. dieną

Mūsų gabiosios gaspadinės pagamins skanius pietus. Bus ir išgerti, taigi ne tik iš Bostono, bet ir iš visos Bostono apylinkės kviečiame visus atsilankyti į šį parengimą ir paremti klubą.

Rengimo Komisija

Brockton, Mass.

Aplankiau Daratą Deillis. Ji dar pereitais metais, lapkričio 10 d., laiptais nukrito į sklepą ir labai susižeidė. Gerai, kad vyras buvo namie, tai buvo išgabenta į ligoninę, kurioje išbuvo 4 savaites. Dabar randasi namie, bet sveikata dar nesugrįžo. Skundėsi galvos sumušimu, kol kas viena akimi nemato. Džiaugiasi išlikus gyva. "Laisvės" reikalams paaukojo $5.

Ji prašė, kad per "Laisvę" padėkočiau visiems ir visoms, kas tik išreiškė jai užuojautą asmeniniai, atvirukais ar laiškais. Daug gavo užuojautos ir iš kitų miestų, kaip tai Clevelando, Floridos ir kitur. Ji visiems ir visoms taria didelį ačiū!

"Laisvėje" iš vasario 15 d. buvo rašyta, kad sunkiai susirgo Antanas Jakavičius (turėjo būti Lukavičius), kuris dirba pas M. Gutauskienę. Jis dar serga, randasi Brocktono ligoninėje.

LLD 6 kuopa ruošia silkių ir arbatos vakarą. Įvyks šeštadienį, balandžio 6, Lietuvių Namo žemutinėje salėje, 8 Vine St. Pradžia 7 val. vakare. Kviečia kuo skaitlingiausiai atsilankyti vietinius ir iš apylinkių.

George Shimaitis

Hartford, Conn.

Parengimai

Žiemai praėjus jau ruošiame daugiau parengimų. Šeštadienį, kovo 30 d., 157 Hungerford St., 7:30 val. vakaro, įvyks Sūnų ir Dukterų Draugystės parengimas.

Šeštadienį, balandžio 27 d., vakare, toje pat vietoje bus rodomi filmai iš Lietuvos. Labai svarbu juos pamatyti . Rengia LLD 68 kuopa.

Liet. Moterų klubas turėjo gerą susirinkimą. Suplanavo ateities veikimą. Sekmadienį, 1 val. popiet, gegužės 26 d., ruošia pietus su pamarginimais. Įvyks 157 Hungerford St. svetainėje.

Iš klubiečių serga Mrs. Koss ir Natanienė. Natanienę ištiko nelaimė — laiptais puldama nusilaužė abi rankas. Linkiu greitai pasveikti.

Po susirinkimo L. Butkevičienė pavaišino kava ir užkandžiais. Ačiū jai.

V. K.

New Haven, Conn.

Balandžio 2 d., paprastoje vietoje, įvyks LDS 16 kuopos susirinkimas. Visi nariai raginami dalyvauti, nes turėsime svarbių reikalų. Aptarsime LDS 5-tos apskrities reikalus, kuopos ir kitus.

LLD 32 kuopos susirinkimas įvyks balandžio 16 d. Kuopa neskaitlinga nariais, bet jie solidariai veikia. Dabar ruošiamės prie pavasarinių ir vasarinių parengimų. Ruošiamės minėti ir Tėvų dieną.

Kovo 31 dieną keletas mūsų miesto lietuvių vyksta į Brooklyną dalyvauti bankete pagerbimui Antano Bimbos.

Bridgeporte po ilgos ligos mirė Kazys Čirvincas. Buvo palaidotas New Havene. Reiškiu užuojautą jo žmonai ir kitiems artimiems.

Ginklavimosi sumetimais komercinėje spaudoje buvo daug rašyta apie TSRS lėktuvų pasirodymą virš Alaskos. Suprantama, tatai darė tikslu, kad JAV daugiau gamintųsi lėktuvų ir kitokių ginklų.

Joy Einhorn vietos paudoje pareiškė nuomonę. Jis rašė, kad kada JAV lėktuvai skrajoja virš kitų šalių, tai tų šūkavimų nėra, bet kada kitos šalies lėktuvai pasirodė virš mūsų teritorijos, tai jau šauksmas apie "pavojų."

J. Kunca

---

giminėms į Lietuvą. Kurie ten jau gauna Laisvę, rašo. Užrašykite Laisvę savo kad ji jiems patinka.

PHILADELPHIA, PA.

REAL ESTATE

Germantown. To Settle Estate. $11,000—for quick sale. 4 apts. Convenient, desirable location. Principal return in 6 years from net profit. No agents. Phone for appt. VI. 4-2939. (26-28)

Worcester, Mass.

Jei taip būtų TSRS

Massachusetts valstijoje pradžioje 1963 metų gautieji automobilių "pleitai" turėjo būti geri dvejiems metams, bet dabar jau didelė dauguma nubluko, dažai nubyrėjo.

Valstijos valdininkai jau atkartotinai per radiją ir televiziją patarė grąžinti nublukusius "pleitus" į registravimo punktus ir gauti naujus veltui. Valstijai kainuosią apie $725,000 jų pakeitimas. Kas juos dirbo? Valstijos valdžios įstaigos. Jei taip būtų TSRS, tai būtų būbnijama tiek ir tiek apie sabotažą.

Dabar daugumas vis dar važinėja su nublukusiais ir neįskaitomais "pleitais," tai jau patvarkyta, kad balandžio mėnesį, kai saugumo ženklą reikės gauti, tai inspektoriai jų neduos tiems, kurių numeriai bus nublukę.

D. J.

Port Charlotte, Fla.—Šis miestelis jau turi 10,000 gyventojų, o jo ir prieplauka didėja.

Liūdnas Prisiminimas

Antano Jakščio

(Detroit, Mich.)

Sukako vieneri metai kai negailestingoji mirtis išplėšė iš mūsų tarpo mylimą vyrą, tėvą, uošvį ir senelį — kovo 28 d., 1962 m.

Nors jau metai prabėgo, bet mūsų mylimojo kilni mintis tebėra gyva, brangi ir niekada nepamirštama. Mes žinome, kad kas mirė negrįš gyventi, bet atžymint tą liūdną ir širdį veriantį įvykį norisi garsiai sudejuoti ir nors mintimis pasidalinti su jo kilnios idėjos draugais.

Kol būsime gyvi, tavo, brangusis, kilni atmintis bus gyva mūsų širdyse. Liūdesyje liekame:

—Petronė Jakštienė, žmona
Walteris ir **Antanas,** sūnūs
Johanna, marti
James ir **Jon,** anūkai
Brolis ir sesuo **Walaitienė**

SAN FRANCISCO, CALIF.

MIRUS

JULIUI ESPINOZAI

Reiškiame širdingą užuojautą jo žmonai Konstancijai Espinoza-Šilkaitienei, podukrai Mrs. Henkim, jos šeimai, ir posūniui Mr. Šilkaitis ir jo šeimai. Visiems giminėms ir artimiesiems. Nuo-San Francisco—Oakland lietuvių:

B. V. Sutkai	M. Baltulionіūtė
V. U. Burdai	A. Knišius
A. K. Mugianiai	K. Mičiulis
R. M. Mijat	A. Norkienė
A. M. Baronai	A. Dagis
T. King	Ig. Kamarauskas

ARLINGTON, N. J.

Liūdnas Prisiminimas

Pranas Shimkus

Mirė Kovo 30, 1959

Šiemet sukanka ketveri metai kai mirė mano mylimas vyras. Jis buvo laisvės ir pažangaus judėjimo mylėtojas ir rėmėjas. Ilsėkis ramiai, mes tavęs niekuomet nepamiršime.

FELICIA, žmona.
EUGENAS ir EDVARDAS,
sūnai ir jų šeimos.

A. Išlaužas

Lietuviška kultūrinė kronika

Prisidėkite prie pasiuntimo knygų Lietuvon

Norintieji pasiųsti ar gauti angliškai skaitantiems savo giminėms, pažįstamiems arba bibliotekoms Lietuvoj amerikoniškos literatūros "deimančiukus," gali tai lengvai padaryti tarpininkaujant "American Lithuanian Foundation, Inc." 10 knygų pakietas kainuoja $4 su $1 pasiuntimo išlaidoms. Šių knygų tarpe randamos Williamo Faulknerio "Intruder in the Dust," Carlo Sandburgo "Abraham Lincoln," Johno Guntherio "Roosevelt in Retrospect," Dr. Benjamino Spocko "Baby and Child Care," ir kt. Suinteresuotieji prašomi kreiptis ALF, 77 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y.

Pagerbia žmoniškumą

Lietuvos spaudoj neseniai tilpo bent keli apsakymai, liudijantys, kad būta ir tokių lietuvių, kurie žudynių metais gelbėjo nuo mirties pasmerktuosius. A. Žaltauskaitės apsakymas "Žmogus lieka žmogum" labai įspūdingas.

Pažymėtinas taip pat apsakymas apie poeto Kazio Binkio žmoną Sofiją Binkienę. Už savo drąsą ir humaniškumą gelbstint karo metais nelaimingus žmones neseniai ji buvo apdovanota Garbės raštu.

Būdinga, betgi, kad išeivių dešinioji ir reakcinė spauda nė vienu žodžiu šių rašinių neužsimena. Vienai redakcijai pasiūlius persispausdinti rašinį apie poeto Kazio Binkio šeimos didvyriškumą, buvo tik nusijuokta...

Bėglių muzikos veikla Amerikoj

Pasiskaičius apie gyvą muzikos veiklą Lietuvoje, norisi palyginti, kokią veiklą ir galimybes kūrybai turi panašaus lygio lietuviškos kilmės kompozitoriai kaip, pav., Jeronimas Kačinskas, kadaise vienas iš žymiausių ir daugiau žadėjusių lietuvių. Štai "Drauge" informuoja, kad jis organizuojąs Bostone bendrą "lietuvių (?) ir amerikiečių religinės muzikos festivalį," kaip "naują pionierišką lietuvių prasiveržimą į ateitį."

Žinioje randame, kad kadaise Vilniaus Filharmonijos vyr. dirigentas Jeronimas Kačinskas duoną pelnąs kaip Šv. Petro lietuvių parapijos vargonininkas. Kaip dera uoliam religinio kulto tarnui, jis sukūręs "Mišias." Tos mišios atsiradusios prieš 12 metų, susirinkus būriui klebonų ir nusprendus, kad reikia kam nors ir kuo nors gi paminėti 700 metų Karaliaus Mindaugo krikštą.

Kačinskas, va, pasirinkęs koncertines mišias, kad galėtų kurti "laisvesniame stiliuje." Kačinskas "Drauge" pasikalbėjime teisinasi, kad jei jis ir naudojęs neįprastas bažnytinei muzikai kompozicijos priemones, mišių jokiu būdu nesą galima vadinti "moderniomis"! Kompozitorius per spaudą nuolankiai dėkoja klebonui Jurui, maloningai "Mišias" išleidusiam, bet nelaimei, "mišių išpildymas turėjęs likti užšaldytas neribotam laikui..."

Tos "Karaliaus Mindaugo Mišios" dabar būsiančios išpildytos vieno kurio tai Bostono choro metiniame koncerte. Kačinskas tvirtina, kad lietuviškos kilmės muzikai priyalą bendradarbiauti ne su tėvynainiais cicilikais (!), o su amerikiečiais kolegomis ir visuomene, nes lietuviška išeivijos masė jų nesanti reikalinga. Vargoninkas Kačinskas, baigdamas savo pasikalbėjimą su "Draugo" korespondentu J. Leimonu, dar kartą dėkoja kunigams, kurių gerumo dėka kūrinys bus viešai išpildytas.

Lietuvių tautosakos apybraiža

"Vienybėj," kurios leidėja parvažiavusi iš Lietuvos rado, kad rusai "lietuvėja" Lietuvoje, staiga Al. Gimantas "užaliarmavo": "Iš sovietinamos Lietuvos paskiausiu metu ateinančios žinios labai neramiančios. Rusinimas visose gyvenimo srityse intensyvėja."

Šiandien pašte radau "Lietuvių tautosakos apybraižą" ir "Lietuvių tautosaką." Tai veikalai, liudiją savitos kūrybingos tautos gyvybingumą. Gal išeivijos specialistai išdrįs tuos abu veikalus recenzuoti. Tiesa, "Literatūroj ir mene" V. Juodpušis kviečia šiuos abu veikalus versti **rusų kalbon,** kad lietuviškąją liaudies kultūrą pažintų daugiau kitataučių. Ir Niujorke rašytojų būrelis ruošėsi išleisti lietuviškų Dainų rinktinę anglų kalba, tik gaila, kad, kaip dažniausiai lietuvių veikloje, nėra vienybės. Gal niujorkiečiai bijo, ką pasakys "veiksniai"?

Algimantas Baltakis ieško drąsiųjų

Paskutiniame "Literatūra ir menas" (10) numeryje Algimantas Baltakis straipsnyje "Ko stinga mūsų poezijai" tarp kitko šitaip rašo: "Kai perverti dešimtis poezijos rinkinių, įsiskaitai į eilėraščius, vaizduojančius dabartį, pamatai vieną bendrą ruožą. Rodos, rašoma apie tikrai svarbius mūsų dabarties reiškinius, tačiau dažniausiai pasitenkinama daugiau ar mažiau išraiškingų faktų fiksavimu. Mūsų poezijai gerokai trūksta problematiškumo, skverbimosi į tokias gyvenimo sritis ir reiškinius, kurie yra menkiau teištirti, yra aštrios polemikos objektas." (Įsivaizduokite šitokį pareiškimą išeivių konservatyvioje, "veiksnių" — religinių ar buvusiųjų partinių— spaudoje...)

Marcinkevičius prie sąrašo

"...Mes galime pasidžiaugti, — rašo toliau Algimantas Baltakis, vienas "Pergalės" redaktorių, — kad Justino Marcinkevičiaus "Pušis, kuri juokėsi," išversta į rusų kalbą... užėmė garbingą vietą."

Temos negali būti dalinamas

"Kuo skaitytojus patraukė Jevtušenkos, Voznesenskio, Rožděstvenskio kūryba?" klausia Algimantas Baltakis. "Šie poetai suprato, kad neturi būti jokių temų padalinimo... Talentingų poetų mūsų šalyje netrūksta, o skaitytojų širdis užkariauja tik tie, kurie imasi svarbiausių polemiškų temų ir jas stengiasi spręsti, kaip to reikalauja mūsų dabartis, kaip tai jiems diktuoja tarybinio žmogaus sąžinė. Aišku, čia galima ir suklysti, ir nusvilti pirštus, bet be kūrybinės drąsos negalimas joks menas."

Išeivių "drąsiųjų" vakaras

Kovo 8 d. Čikagoje vienoj svetainėj įvyko Algimanto Mockaus naujojo poezijos rinkinio "Neornamentuotos kalbos generacija ir auginiai" pristatymas — literatūros vakaras. Programoje dalyvavo iš Ohio valstijos atskridęs dr. Vytautas Kavolis su paskaita "Žmoniškoji dinamika Algimanto Mockaus poezijoje." Eilėraščius skaitė aktorės Vida Janulevičiūtė, Stasė Kielaitė ir aktorius Jonas Kelcius. Kalbėjo ir pats autorius.

KRISLAI

(Tąsa iš 1-jo pusl.)

Viena, neatsimenu, kad Leninas būtų kur nors tokią pranašystę skelbęs, antra — dar ne visa istorija parašyta. Dar visko bus. Reikia kantrybės...

Marksо pranašystė irgi pradėjo praktikoje pasirodyti tik po daugelio, daugelio metų.

Ir ką gi šiandien turime? Ogi tą, kad visiškai pamiršę savo tezę pirmajame savo laikraščio puslapyje, tie nelaimingi redaktoriai ketvirtajame puslapyje (editoriale) desperatiškai šaukia:

"Kas galėjo tikėti anuomet, kai 1917 m. vyko Rusijoje revoliucija, kad komunizmas išaugs į didelę jėgą... Dabar komunistai kontroliuoja pasaulio ketvirtadalį.."

O kas čia, jeigu ne dalis tos Lenino "piktosios pranašystės?"

Didžiausio pasisekimo turi Am. Komunistų Partijos vado Gus Hall lankymasis pas mūsų universitetų studentus. Štai šiomis dienomis Brandeis universitete jo pasiklausyti susirinko tiek studentų ir profesorių, jog šimtams reikėjo grįžti nuo svetainės durų. Mūsų studentija įdomiaujasi naujomis idėjomis.

———

Clevelando smetoninninkų laikraštis mano, kad gal dar šiemet premjeras Chruščiovas Italijoje lankymosi proga gali susitikti ir popiežiumi Jonu XXIII. Girdi:

"Susitikimas komunistų vado, kovojančio prieš religiją, ir 500 milijonų katalikų dvasios vado bus svarbiausiu įvykiu šio šimtmečio istorijoje".

Įdomi išvada. Ją nelengva buvo to laikraščio redaktoriam išstenėti.

———

Anglų kalboje pasirodė brošiura **"Nazi War Criminals Among Us"** (Naciški karo kriminalistai mūsų tarpe). Brošiūros autorius Charles R. Allen, Jr., sako, kad Jungtinėse Valstijose yra tokių žinomų kriminalistų mažiausia penkiolika.

Nemažai vietos brošiūroje skiriama lietuviškiems karo kriminalistams. Vardais paminėti sekami: **Kazimieras Palčiauskas, Stasys Zakevičius (Žymantas), Jonas Šlepetys, Mečys Paškevičius (Povilionis), Juozas Ambrazevičius (Brazaitis), Antanas Impulevičius ir vyskupas Vincentas Brizgys.**

Visi jie, sako Mr. Allen, turėtų būti sugrąžinti į Lietuvos teismo rankas.

Brošiūra platinama visoje šalyje. Tikimasi, kad ji atidarys akis daugeliui amerikiečių, kad jos poveikis bus labai didelis, nes joje patiektieji faktai šaltais šiurpuliais turi supurtyti kiekvieną normalų žmogų.

DAUG ŽUVO PAUKŠČIŲ

Londonas. — Šalta žiema ir kitos aplinkybės sunaikino apie pusę esamų laukinių paukščių. Naturalistų taryba numato, kad nuo to nukentės žemdirbiai, nes daug žuvo paukščių, kurie naikina visokius vabzdžius.

Antano Bimbos Pagerbimui Banketas

Įvyks šį sekmadienį, Kovo-March 31 dieną, prasidės 2-rą valandą popiet, New National Hall, 261 Driggs Avenue, Brooklyn, N. Y. (Greenpoint sekcijoje). Bilietas $3.50.

Iš laiškų

...Jūs klausiate, kas pas mane nauja. Pirmiausia tai už keliolikos metrų nuo mūsų įstaigos dar viduržiemyje prasidėjo dideli statybos darbai, kurie pakeis visą Nėries pakrantės vaizdą. Priešais mano gyvenamuosius namus irgi vyksta dideli paruošiamieji darbai apstatymui ligšiol buvusio neapstatyto Nėries kranto. Šis krantas bus viena iš gražiausių Vilniaus vietų.

Šiais metais pas mus mieste bus žymiai daugiau visokių naujų statybų kaip pernai buvo. Prasideda visos eilės gatvių pertvarkymai, megsfaltavimai, naujų traleibusų linijų tiesimas. Visa tai prasidėjo dar tebesiautėjant aštriems žiemos šalčiams, kurie šiemet ypatingai buvo dideli. Bet kovo mėnesio pradžia šviesi ir šilta. Jau beldžiasi į langus pavasaris. Ir žmonės pranašauja, jog po šaltos žiemos vasara turi būti ne tokia, kaip pernai, kai ir Jūs sloga susirgote beviešėdama pas mus.

Jau daug suplaukė laiškų, kuriuose minima apie lankymasi šią vasarą pas mus. Be abejo, jog teks kas nors iš jūsų pažįstamų pamatyti senoje Tėvynėje. Žinomama, jog sąlygos šiemet, kaip ir pernai, tebėra tos pačios, taisyklės ir apribojimai pasiliko tie patys.

Turėjau progos Jus — niujorkiečius — pamatyti laike peržiūros Jūsų statytų operečių. Jau du kartus tokios peržiūros įvyko ir ateityje dažniau įvyks. Mūsų kultūros darbuotojai domisi jomis, domisi ir šiaip visuomenė. Tai yra labai mums brangūs kultūriniai inašai. Reiktų, kad daugiau jų patektų pas mus. Daug ir magnitofoniniu juostų, kuriose užfiksuoti koncertai, dainos ir kalbos, buvo išklausyta. Tiesa, skirtingi mūsų magnitofono aparatai hercų atžvilgiu. Nuo to šiek tiek nukenčia balsas. Tačiau tai nesumažina reikšmės šių Jūsų dovanų, Jūsų kultūrinių pasireiškimų.

Aš manyčiau, kad esant galimybei daugiau filmuoti ir užfiksuoti Jūsų kultūrinę saviveiklą, tai reiktų padaryti. Pas mus labai aukštai vertina visą Jūsų kultūrinę veiklą ir kaip brangų turtą globoja visas tas filmutes ir magnitofonines juostas. Kai kurios iš jų panaudojamos kino chronikose, kur masiškai gali pamatyti mūsų kino bei koncertų mėgėjai.

L. Kapočius

(Iš laiško, rašyto niujorkiečiams V. ir V. Bunkams)

ŽMONĖS EINA MATYTI NACIŲ ŽIAURUMĄ

New Yorkas. — Beekman teatre, Manhattane, rodo italų gamintą filmą "The Four Days in Naples." Joje rodomas nacių žiaurumas Italijoje. Į teatrą žmonės lankosi masiniai.

Vakarų Vokietijos valdovai nenori ten leisti šį filmą rodyti.

New Yorkas. — Balandžio 20 dieną į New Yorką atvyks TSRS jaunas poetas Jaugenijus Javtušenko.

Vargas Turkijoje

Turkija viena iš "ištikimiausių" NATO narių. Didžiausia biudžeto dalis tenka ginklavimuisi. Tuo tarpu šalies gyventojai gyvena didžiuliame skurde. Šalyje dabar yra 4 milijonai bedarbių, kas sudaro beveik vieną šeštadalį visų gyventojų. Pusė nacionalinių pajamų tenka 2 proc. gyventojų—valdančioms klasėms. 69% gyventojų nesinaudoja elektros šviesa. Beveik visi kaimai ir 55% mažų miestų nepakankamai aprūpinami geriamuoju vandeniu. 60% mokyklinio amžiaus ir vyresnių gyventojų yra beraščiai. Didžiuose miestuose 40% namų netinka gyventi; trijuose stambiausiuose centruose —Stambule, Ankaroje ir Izmire 200 tūkst. žmonių gyvena landynėse. Beveik vienas milijonas žmonių serga trachoma, daugiau kaip 600 tūkst.—džiova, 26 tūkst.—raupais. Iš 1,000 naujagimių 165 miršta nesulaukę vienerių metų amžiaus. Šalyje 4-riems tūkst. gyventojų vidutiniškai tenka vienas gydytojas. Tačiau esama ir rajonų ypač Anatolijoje, kur vienam gydytojui tenka 80 tūkst. žmonių. Mažas atlyginimas verčia gydytojus (kurių ir taip labai maža) gyventi stambiuose miestuose, išvykti į svetimas šalis arba verstis kitais amatais. Iš 12 tūkst. turinčių diplomus gydytojų 2 tūkst dirba užsienyje, o 3 tūkst. verčiasi kitais amatais. Iš 7 tūkst. dirbančių gydytojų daugiau kaip 3 tūkst. gyvena Stambule. Tuo tarpu 51 Anatolijos vilajete tėra tik 1,628 gydytojai.

Suvaržys vaistų gamintojus

Washingtonas. — JAV Food, Drug & Cosmetics administracija paskelbė, kad nuo balandžio 1 dienos suvaržys naujų vaistų gamintojus.

(1) Jie turės FDC administracijai pristatyti chemiškus įrodymus, kad jų vaistai nėra kenksmingi sveikatai. (2) Jeigu garsinimai neatitiks vaistų naudai, tai FDC administracija galės atšaukti vaistų gaminimo leidimą. (3) Kiekviena firma, kuri gamins patentuotus vaistus, tai turės pagal Kefauver-Harris įstatymą gauti leidimą.

New Yorkas.—Nuo 1963 metų sausio 1 d. iki kovo 15 d. New Yorke nuo "Aizijos gripo" mirė 600 žmonių.

BROOKLYN, N. Y.

FILMŲ VAKARAS

BALANDŽIO 6 APRIL

LAISVĖS SALĖJE

Liberty Ave. ir 102nd St.
Ozone Park, N. Y.

Pradžia 7:30 vakaro

Matysime miestų ir kaimų gyvenimą Tarybų Sąjungoje ir Lenkijoje.

FILMUS RODYS KAZIMIERAS NOWACKIS

Prašome visus ateiti.

LLD 1-oji Kuopa

Amerikiečiai neturi dantų

Washingtone Charles Schaeffer, pasiremdamas JAV Sveikatos departamento duomenimis, paskelbė, kad mūsų šalyje yra 22,000,000 bedančių žmonių, kurie neturi nei vieno dantie, o 20,000,000, kurie turi tik po kelis dantis.

Su dantų skausmu arba "skylėmis" turi nesmagumo 95 procentai gyventojų, ir net mokyklas tebelankančių 90 procentų.

Nepaisant, kad taip bloga yra dantų srityje, sakoma, kad vis vien 60 procentų mūsų gyventojų nepaiso dantų—neina pas dantistus dantų taisyti.

New Yorkas. — Teisiant J. A. Maggio už platinimą falšyvų bumažkų po $10, jų teisman buvo pristatyta apie milijoną dolerių "vertės."

LENKAS PABĖGĖLIS GIRIASI

Washingtonas. — Prieš 10 metų iš Lenkijos į Vakarus pabėgo lakūnas Franciszak Jerecki, nes Vakarai pažadėjo: kas pabėgs su tarybiniu "MIG-15" lėktuvu, tas gaus dovanų $100,000.

Jereckis dabar gyvena Washingtone ir giria amerikinį gyvenimą.

New Yorkas. — Jungtinių Valstijų laivu "Constitution" atplaukė Maroko karalilus Hassanas, 33 metų amžiaus. Mūsų šalyje jis bus apie dvi savaites.

PRANEŠIMAI

CLEVELAND, OHIO

L.L.D. 22-ra kuopa rengia atvelykio bei margučių vakarą, kuris įvyks balandžio 20-tą dieną, LDS klubo svetainėje, 9305 St. Clair Ave., pradžia 6-tą val. vakare.

Bus vakarienė su dovanomis. Taipgi bus jaunas ir geras muzikantas. Gražiai paįnksmins mylinčiuosius šokti. Taigi, gerbiamieji, malonėkite skaitlingai atsilankyti ir pasilinksminti. — **A. S.**

(25-26)

OZONE PARK, N. Y.

LDS 13 kp. susirinkimas įvyks trečiadienį, balandžio 3 d., 7:30 val. vak., 102-02 Liberty Ave. Ozone Park. Visi nariai dalyvaukite šiame susirinkime ir bandykite gauti naujų narių į LDS prirašyti. Pasižiūrėkite į mokestų knygelę, gal jau reikia mokėti.

P. Babarskas, prot. sekr.

(25-26)

1963 metų balandžio 1 dieną sukanka treji metai kai mirė

Izabelė Sutkienė

Nors jau praėjo treji metai nuo jos mirties, tačiau mintyje rodosi, kad ji vis dar su mumis.

Gilaus gailesčio suspaustomis širdimis dėl jos mirties tariame: Lai būna Tau, mūsų brangioji, amžina ramybė, o mes Tavęs niekad neužmiršime.

Ignas Sutkus, vyras
Beatrice, dukra
Antanas Krasnickas,
žentas, ir anūkai
Brooklyn, N. Y.

BROOKLYN, N. Y.

Devynmetė sukaktis, kai mirė

Jonas Puodžiūnas

Kovo dvidešimt devintoji man giliau primena 1954 metais su juo paskutinį pasimatymą.

Jonas Puodžiūnas mirė, bet jo šiltas draugiškumas gyvena ir šiandien. Mirtis užgesė jo gyvybę, o ne atmintį tų, kurie pasilieka vykdyti jo norą.

Tauri jo širdis lai būna mums amžinas priminimas, įkvėpimas dirbti—vykdyti jo pageidavimus.

Brolis